

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən ölkənin enerji sistemində təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıda "AzərEnerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin "Şimal" Elektrik Stansiyasının yeni estakadasının, su nasos stansiyalarının və "Şimal" Kiçik Su-Elektrik Stansiyasının açılışında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə ölkəmizdə su-elektrik stansiyaları ilə bağlı həyata keçirilən işlər barədə videoçarx nümayiş olundu.

Syerra-Leone Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Culus Maada Bioya

Hörmətli cənab Prezident!

Syerra-Leone Respublikasının Prezidenti vəzifəsinə yeni-dən seçilməyiniz münasibətilə Sizi ürəkdən təbrik edirəm.

İnanıram ki, Azərbaycan ilə Syerra-Leone arasında münasibətlərin xalqlarımızın mənafələrinə uyğun olaraq dostluq məcrasında inkişafı, Qoşulmama Hərəkatı və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı da daxil olmaqla çoxtərəfli təsisatlarda səmərəli əməkdaşlığımızın davam etdirilməsi yolunda bundan sonra da birgə səylər göstərəcəyik.

Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, dost xalqınızın rifahı naminə qarşıdakı məsul fəaliyyətinizdə uğurlar diləyirəm.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 iyul 2023-cü il

XİN Azərbaycanın suverenliyi əleyhinə Ermənistanın növbəti təxribatlarına dair bəyanat yayıb

"Azərbaycan Respublikasının öz sərhədlərinə nəzarət və Ermənistanın təxribatlarının qarşısını almaq məqsədilə təsis etdiyi Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsinin mövcudluğunu həzm edə bilməyən Ermənistan tərəfinin ölkəmiz ilə razılaşdırılmadan Azərbaycanın suveren ərazilərinə "humanitar yük" adı altında avtomobil konvoylarını göndərməsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qəsdidir, Laçın sərhəd-keçid məntəqəsinə qarşı növbəti təxribatdır".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı bəyanatda yer alıb.

Bəyanatda, həmçinin deyilir: "Ermənistan tərəfinin Moskvada, o cümlədən hazırkı vəziyyətlə bağlı ətraflı müzakirələrin aparıldığı danışıqlardan dərhal sonra belə bir addım atması bu ölkənin prosesdə səmimi ol-

madığını, vəziyyəti gərginləşdirməklə beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmaq niyyətində olduğunu göstərir.

15 iyun tarixində Laçında sərhədlərimizin atəşə tutulması, qaçaqmalçılıq hallarına cəhd edilməsi daxil olmaqla, Ermənistan tərəfinin sözügedən təxribatı, bu ölkənin məkrli təcavüzkar siyasətdən əl çəkmədiyinin bariz nümunəsidir.

Bu təxribat bir daha göstərir ki, Ermənistanın "bölgədə gərgin humanitar vəziyyət" iddiaları bu ölkənin manipulyasiyası və qeyri-qanuni fəaliyyətləri davam etdirmək niyyətindən başqa bir şey deyil.

Azərbaycan tərəfinin erməni sakinlərin ehtiyaclarını qarşılanması üçün "Ağdam-Xankəndi" yolundan və digər alternativ yollardan istifadə daxil olmaqla, bir sıra təkliflər irəli sürməsinə və bu təkliflərin Avropa İttifaqı, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi tə-

rəfindən dəstəklənməsinə baxmayaraq, erməni tərəfinin bütün təkliflərə, eləcə də Azərbaycanın qeyd etdiyi yollar vasitəsilə BQXK tərəfindən yüklərin daşınmasına qarşı çıxması, müvafiq humanitar fəaliyyətə maneçilik törədilməsi, alternativ yollara beton maneələr düzməklə əraziyə girişi bloklaması onların humanitar vəziyyət barədə iddialarının siyasi şantaj olduğunu göstərir. Bu addımlar humanitar fəaliyyəti siyasiləşdirməklə yanaşı, Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünün tanınmasına dair bəyanatlarla ziddiyyət təşkil edir.

Qeyd edilən təxribatda Avropa İttifaqının Ermənistandakı missiyasının və diplomatik korpusun da alət edilməsi, bunun əvvəlcədən planlaşdırılmış addım olduğunu nümayiş etdirir.

Bu kimi təxribatlardan əl çəkməyi Ermənistan tərəfindən bir daha tələb edirik".

Regionun gələcəyinə strateji baxış

Dövlətimizin başçısı qlobal məsələlərdə ciddi təsir gücünə malikdir

Müxtəlif inkişaf modellərinin uğurla tətbiqi, sosial-siyasi islahatların mütəmadi qaydada həyata keçirilməsi, vətəndaş cəmiyyəti və hüquqi dövlətin inkişafına maksimum əlverişli şəraitin yaradılması, sabitliyin qorunması, ölkəmizin beynəlxalq münasibətlər sistemində sürətli şəkildə irəliləməsi müasir Azərbaycanın gerçəklikləridir.

Ölkə tarixinə həkk edilmiş bu parlaq uğurlar Prezident İlham Əliyevin siyasi baxışları və uzaqgörənliyi sayəsində mümkün olub. Dövlətimizin rəhbəri respublikada baş verənlərin məsuliyyətini daşımaqla yanaşı, beynəlxalq və qlobal məsələlərdə də ciddi təsir gücünə malikdir.

"4-cü Sənaye İnqilabı dövründə Yeni Media" mövzusunda keçirilən I Şuşa Qlobal Media Forumu, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin forumdakı çıxışı bir daha tarixi məqamlar, bəyanatlar, ölkəmizin və regionumuzun gələcəyinə strateji baxışlarla yadda qaldı.

"Ölünü" diriltmək cəhdləri əbəddir

İlham Əliyev rəsmi Bakının Minsk qrupunun həmsədrinə bundan sonrakı fəaliyyətləri ilə bağlı bir neçə sual ünvanlamışdı: "Bizim xarici işlər nazirimiz Minsk qrupunun həmsədrləri ilə müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə görüşmüşdür və biz deyirdik ki, siz bizə deyən görə, nə ilə məşğul olmaq istəyirsiniz? Dağlıq Qarabağ münaqişəsi həll olunub, Azərbaycan ərazisində Dağlıq

Qarabağ inzibati ərazisi yoxdur və olmayacaq. Siz nə ilə məşğul olmaq istəyirsiniz, deyin, biz də bilək və öz fikrimizi bildirək. Bir ildən çox müddətdə bu məsələ ilə bağlı bizə hər hansı bir təklif verilməmişdir. İndiki şəraitdə isə Minsk qrupu, onun həmsədrlər formatı faktiki olaraq qeyri-funksional vəziyyətdədir".

Ermənilər yenə də rasist yanaşmalarını ortaya qoyurlar

Ermənilər isə Ağdam yolundan istifadədən imtina etməklə hər zaman olduğu kimi, yenə siyasi spekulasiyalara və riyakarlığa yol verirlər. Lakin Ermənistan unutmamalıdır ki, suveren ərazilərimizdə kommunikaşyaların hərəkatının müəyyən edilməsi, istiqamət və səmtlərin dəyişdirilməsi rəsmi Bakının müstəsna hüququdur. Həmçinin nəzərə almaq lazımdır ki, Ağdamdan Xankəndiyə gedən yol ən yüksək beynəlxalq standartlara cavab verir.

Hayastan terrorçuları "qəhrəman" kimi təqdim edir

Beynəlxalq ictimaiyyətin təzyiqini və təkpi-sini görməyən erməni terrorizmi nəticə etibarilə XX əsr boyu daha da genişlənərək bütün dünya üçün qlobal təhlükəyə çevrilmişdir. Başda ASALA olmaqla, erməni terror təşkilatları Azərbaycan və Türkiyə ilə yanaşı, Avropa, Amerika, Rusiya, İran və Livanda müxtəlif terror aksiyaları həyata keçiriblər.

Avropa ölkələri və ABŞ vətəndaşlarına qarşı da qətləmlər törədən erməni terrorçuların Hayastanda "qəhrəman" səviyyəsinə yüksəldilməsi bu dövlətin terrorçu mahiyyətini açıq göstərir. Məsələn, erməni cəmiyyətində terrorçuların qəhrəmanlaşdırılması mərasimlərindən biri də "Lissabon 5"dir.

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən ölkənin enerji sistemində təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilir

Əvvəli 1-ci sah.

"AzərEnerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin prezidenti Baba Rzayev dövlət başçısına görülən işlər barədə məlumat verdi.

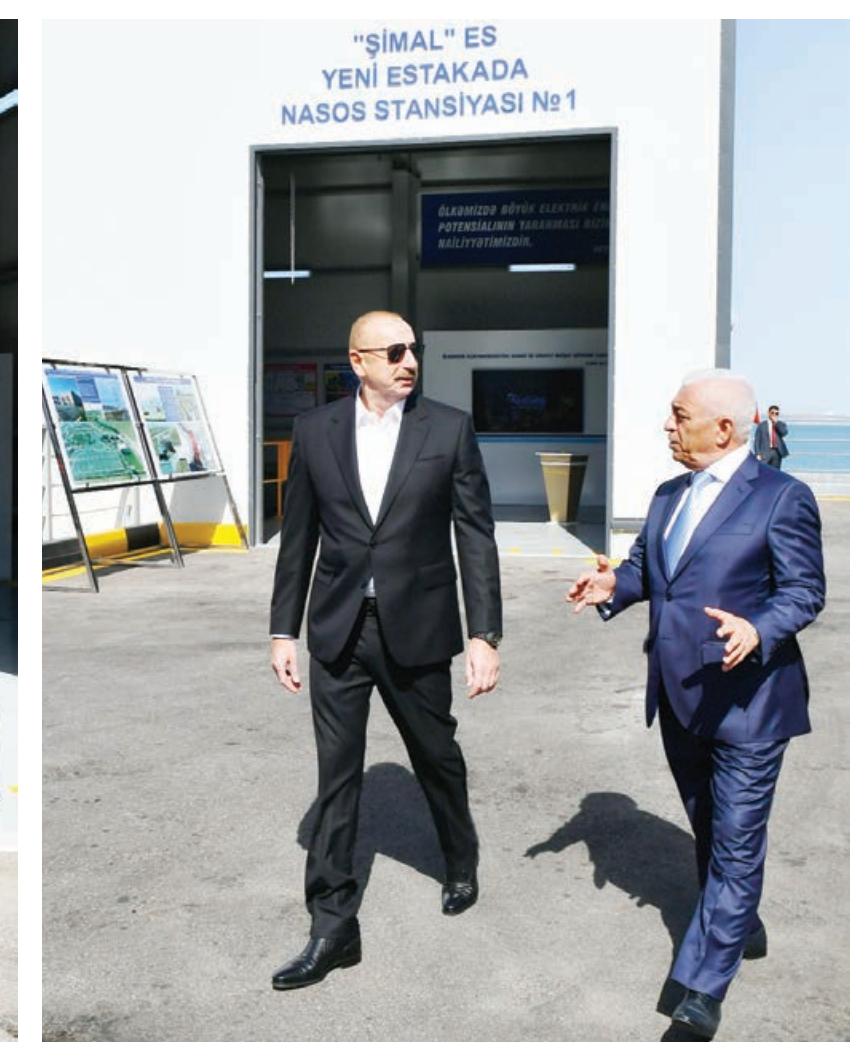
Bildirildi ki, son 20 ildə Xəzər dənizində suyun səviyyəsinin iki metrə yaxın aşağı düşməsi ölkənin ikinci böyük elektrik stansiyası olan və Bakının 40 faizdən artıq ərazisini elektrik enerjisi ilə təchiz edən, ümumi gücü 800 MVt olan "Şimal" Elektrik Stansiyasının işində ciddi çətinliklər yaratmışdı. Çünki suyun səviyyəsinin gündən-günə aşağı düşməsi stansiyanın soyutma suyu ilə təchiz olunmasında ciddi problem yaradırdı və ən böyük həcmdə enerji istehsal edən "Şimal-1" və "Şimal-2" Elektrik stansiyalarının yaxın perspektivdə fəaliyyətini tamamilə dayandırması qaçılmaz idi. Bu təhlükəni aradan qaldırmaq üçün təxirəsalınmaz şəkildə "AzərEnerji" ASC tərəfindən Xəzər dənizinin içərisinə doğru soyuq suyun 8 metr dərinlikdən götürülməsinə imkan verən 540 metr uzunluğunda estakada və 2 yerdə su nasos stansiyası tikilib. Estakadanın möhkəmliyini təmin etmək məqsədilə hər birinin uzunluğu 30 metr olan 1000 ədəd dəmir boru svay 20 metr dərinlik dibinə vurulub və betonlanıb.

Qeyd edildi ki, hazırda hər birinin məhsuldarlığı 9000 kubmetr/saat olan 8 nasosdan 2-si ehtiyatda saxlanılmaqla 6 ədədi daim işlək vəziyyətdə olur. Bununla da nasoslar vasitəsilə dənizin 8,5 metr dərinliyindən götürülən aşağı temperaturda 54 min kubmetr su mövcud kanala vurulur.

Stansiyalarda SCADA sistemi tətbiq edilərək nasos və klapnların avtomatik idarə olunması və rəqəmsal mühafizəsi üçün nəzarət-ölçü cihazları, lokal idarəetmə panelləri, "PLC" idarəetmə sistemi quraşdırılıb. Həmçinin bu idarəetmə sistemi mərkəzi idarəetmə otağında monitorlara inteqrasiya edilib ki, bu da nasosların məsafədən işə qoşulmasına və açılmasına, avadanlıqların iş rejimlərinə nəzarət və tonzımlənməsinə, kanalda suyun səviyyəsinə nəzarətə, şandorun avtomatik açılıb-bağlanmasına şərait yaradır.

Prezident İlham Əliyevə "Şimal" Kiçik Su-Elektrik Stansiyası haqqında da məlumat verildi.

Diqqətə çatdırıldı ki, Bakının Şüvəlan qəsəbəsində yerləşən, ümumi gücü 800 MVt olan "Şimal" Elektrik Stansiyasının ərazisində "AzərEnerji" ASC tərəfindən daha bir yenilik edilərək, istifadə olunub dənizə axıtılan soyutma suyunun üzərində 300 kVt-lıq kiçik su-elektrik stansiyası tikilib. Kiçik su-elektrik stansiyasının tikintisi yerli mütəxəssislər tərəfindən aparılıb. Bu stansiya vasitəsilə il ərzində 2,5 milyon kilovat-saata yaxın elektrik enerjisi istehsal ediləcək ki, bu da "Şimal-1" və "Şimal-2" elektrik stansiyalarının təsərrüfat ehtiyaclarını ödəməklə daxili tələbatına sərf olunacaq. Nəticədə bu günə qədər "Şimal" Elektrik Stansiyasının daxili tələbatına sərf olunan elektrik enerjisi qənaət edilərək ümumi sistemə ötürüləcək.

A.N.Nağıyevin "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında səmərəli fəaliyyətinə görə Arzu Nəsim oğlu Nağıyev "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 iyul 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 16 noyabr tarixli 1113 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin sərəncamında olan mənzilləri vətəndaşların güzəştəldə etməsi Qaydası"nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 16 noyabr tarixli 1113 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 11, maddə 1820; 2017, № 5, maddə 821, № 11, maddə 2006; 2018, № 2, maddə 181, № 5, maddə 920, № 6, maddə 1196, № 9, maddə 1825; 2019, № 1, maddə 59, № 2, maddə 218, № 5, maddə 837; 2020, № 2, maddə 93; 2022, № 12, maddə 1433) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin sərəncamında olan mənzilləri vətəndaşların güzəştəldə etməsi Qaydası"na aşağıdakı məzmununda 5.4-1-ci bənd əlavə edilsin:

"5.4-1. Bu Qaydanın 5.4-cü bəndində göstərilən sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər müraciəti göndərən şəxsdən tələb edilmir. Belə sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi müraciəti göndərən şəxsin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya müraciəti göndərən şəxs tərəfindən təmin edilir."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 iyul 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 10 dekabr tarixli 387 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "DOST" mərkəzlərində xidmət göstərilməsi Qaydası"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 10 dekabr tarixli 387 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 12 (I kitab), maddə 2544; 2019, № 7, maddələr 1213, 1233, № 12, maddə 1935; 2020, № 8, maddə 1039; 2021, № 5, maddə 435, № 6 (I kitab), maddələr 579, 583, № 8, maddə 922, № 9, maddələr 983, 987, № 11, maddə 1212, № 12, maddə 1403; 2022, № 12, maddə 1448; 2023, № 2, maddə 219; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 12 iyul tarixli 2210 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "DOST" mərkəzlərində xidmət göstərilməsi Qaydası"na aşağıdakı məzmununda 4.1-1 və 4.8-1-ci bəndlər əlavə edilsin:

"4.1-1. Vətəndaşın əldə etmək istədiyi xidmətlə bağlı tələb olunan sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər vətəndaşdan tələb edilmir. Belə sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi vətəndaşın razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya vətəndaş tərəfindən təmin edilir."

"4.8-1. Söyər xidmət göstərilməsi zamanı tələb olunan sənədlər bu Qaydanın 4.1-1-ci bəndinə uyğun olaraq əldə edilir."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 iyul 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 6-cı bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 17, № 5, maddə 323; 2002, № 5, maddə 236; 2003, № 1, maddələr 23, 24, № 6, maddə 279; 2004, № 7, maddə 505, № 8, maddə 598, № 10, maddə 761; 2005, № 4, maddələr 277, 278; 2006, № 2, maddə 64, № 12, maddə 1006; 2007, № 1, maddələr 3, 4, № 2, maddə 68, № 5, maddə 439, № 6, maddə 560, № 7, maddə 712, № 8, maddə 756; 2008, № 6, maddə 462, № 7, maddə 602, № 12, maddə 1046; 2009, № 6, maddə 402; 2010, № 2, maddə 75, № 4, maddə 276; 2011, № 6, maddələr 471, 476, № 7, maddələr 583, 619, № 12, maddələr 1096, 1105; 2012, № 5, maddə 411, № 6, maddə 511; 2013, № 5, maddə 472, № 6, maddə 625, № 11, maddələr 1266, 1307; 2015, № 6, maddə 677, № 12, maddə 1435; 2016, № 5, maddə 836, № 6, maddə 1016, № 11, maddələr 1761, 1763, № 12, maddə 2047; 2017, № 2, maddə 155, № 4, maddə 523, № 5, maddələr 706, 750, № 11, maddələr 1935, 1975; 2018, № 5, maddə 879, № 8, maddə 1672, № 11, maddələr 2209, 2225, № 12 (I kitab), maddələr 2524, 2534; 2019, № 1, maddə 23, № 5, maddələr 792, 812, № 7, maddə 1197, № 12, maddələr 1897, 1907; 2020, № 7, maddə 832, № 11, maddə 1333; 2021, № 4, maddə 309, № 7, maddələr 711, 713, № 8, maddə 894, № 12, maddə 1346; 2022, № 6, maddə 580, № 8, maddə 828; 2023, № 1, maddələr 19, 23, 40, № 2, maddə 200; Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 2 may tarixli 867-VIQD nömrəli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 14.5-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"14.5. Bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş hallarda, vəkilin xidmətlərini ödəmək üçün kifayət qədər vəsaiti olmayan şəxs maraqlarının təmsil olunması və prosessual hüquqlarının həyata keçirilməsi üçün dövlət hesabına peşəkar hüquqi yardım almaq hüququna malikdir."
2. 67.2-ci maddə ləğv edilsin.
3. Aşağıdakı məzmununda 67-1-ci maddə əlavə edilsin:
"Maddə 67-1. Vəkilin prosedə dövlət hesabına iştirakı
67-1.1. Bu Məcəllə ilə vəkilin prosedə məcburi iştirakı tələb olunduğu hallarda işdə iştirak edən şəxslərin vəkilin xidmətlərini ödəmək üçün kifayət qədər vəsaiti olmadıqda, işdə iştirak edən şəxslərin vəkil müəvəzi hesabına məhkəmə aktını qəbul etmiş məhkəmə dövlət hesabına vəkilin prosedə iştirakını təmin edir.
67-1.2. Birinci və apellyasiya instansiya məhkəmələrində mülki işlər üzrə məhkəmə icraatında maraqlarının təmsil olunması və prosessual hüquqlarının həyata keçirilməsi məqsədilə peşəkar hüquqi yardıma ehtiyacı olan, lakin kifayət qədər vəsaiti olmayan şəxsin dövlət hesabına vəkil ilə təmin olunması məsələsinə məhkəmə həll edir. Bu işlərdə, məhkəməyə müraciət etmək üçün hüquqi yardıma ehtiyacı olan, lakin kifayət qədər vəsaiti olmayan şəxsin müəvəzisi əsasən vəkil qurumunun özəsi əsasında həmin qurumun yerləşdiyi yer üzrə rayon (şəhər) məhkə-

məsi, məhkəmə icraatı zamanı işə işdə iştirak edən şəxsin yazılı müraciəti əsasında işə baxan məhkəmə tərəfindən baxılır.

67-1.3. Bu Məcəllənin 67-1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda məhkəmə bu Məcəllənin 67-1.4-cü maddəsində göstərilən şəxslərin, habelə vəkilin xidmətlərini ödəmək üçün kifayət qədər vəsaiti olmayan işdə iştirak edən digər şəxslərin vəkil tərəfindən göstərilən hüquqi yardım haqqını ödəməkdən azad edilməsi və ödəmənin Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi və ya bundan imtina barədə əsaslandırılmış qərarad qəbul edir.

67-1.4. Bu Məcəllənin 67-1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda məhkəmə iddia tələbinin kifayət qədər əsaslılığına dair ilkin sübutların mövcudluğunu nəzərə alaraq, aşağıdakı şəxslərin vəkil tərəfindən göstərilən hüquqi yardım haqqını ödəməkdən azad edilməsi və ödəmənin Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına həyata keçirilməsi və ya bundan imtina barədə əsaslandırılmış qərarad qəbul edir:

67-1.4.1. orqanizmin funksiyalarının 61-100 faiz pozulmasına görə əhliyyəti müəyyən edilmiş və işləməyən, eləcə də 18 yaşına-dək əhliyyəti müəyyən edilmiş şəxslər;

67-1.4.2. insan alverinin qurbanları, məişət zorakılığında zərər çəkmiş şəxslər;

67-1.4.3. valideynini itirmiş və ya valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar;

67-1.4.4. ünvanlı dövlət sosial yardım alan ailələrin üzvləri;

67-1.4.5. müvafiq icra hakimiyyəti orqanında işsiz kimi qeydiyyatda olan şəxslər;

67-1.4.6. maddi vəziyyəti və orta aylıq gəlirinin cari il üçün yaşayış minimumundan əhəmiyyətli dərəcədə aşağı olması məhkəmə tərəfindən qiymətləndirilən digər şəxslər.

67-1.5. Məhkəmə bu Məcəllənin 67-1.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş şəxslərin müəvəzisi əsasən vəkil qurumunun özəsinə daxil olduğu vaxtdan 15 gün müddətində, müəvəzi müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi ilə bağlı olduqda işə təxirə salınmadan baxır. Ərizəyə baxılmasının nəticəsi barədə qərarad-dan bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş qaydada şikayət verilə bilər.
67-1.6. Məhkəmə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məbləğdə ödənilmiş vəsaitin iddianın təmin edilməsi hissəsinə mütənəşib olaraq əleyhinə məhkəmə qərarı çıxarılmış digər şəxslərdən tutularaq dövlət büdcəsinə ödənilməsinə iş üzrə yekun qərarında qətd edə bilər."

4. 121-ci maddə üzrə:
4.1. 121.1-ci maddədə "çıxış üçün təqdim olunmuş hesab nəzərə alınmaqla" sözləri "təqdim edilmiş məlumatlar qiymətləndirilməklə" sözləri ilə əvəz edilsin;

4.2. 121.2-ci maddə ləğv edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 iyun 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 904-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 22 yanvar tarixli 265 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 904-VIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:
1.1. Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 67-1.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi həyata keçirir.
2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
2.1. dövlət hesabına göstərilən hüquqi yardıma görə vəkilə ödənilən haqqın məb-

ləğinin dəyişdirilməsi zərurətini öyrənsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.2. "Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 904-VIQD nömrəli Qanununun irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasına tövsiyə edilsin ki, "Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 904-VIQD nömrəli Qanununun irəli gələn məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görsün.

4. "Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 22 yanvar tarixli 265

nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 44; 2002, № 8, maddə 478; 2006, № 8, maddə 677, № 12, maddə 1034; 2007, № 3, maddə 226; 2009, № 6, maddə 414; 2011, № 11, maddə 1009; 2016, № 3, maddə 471, № 6, maddə 1045; 2017, № 3, maddə 352, № 4, maddə 551, № 8, maddə 1517; 2018, № 11, maddə 2261; 2019, № 6, maddə 1030, № 12, maddə 1931; 2020, № 11, maddə 1358; 2021, № 7, maddə 737; 2022, № 5, maddə 476; 2023, № 1, maddələr 85, 98; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 3 iyun tarixli 2166 nömrəli Fərmanı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:
4.1. 2.1-1-ci bənddə "118.2-ci maddədə" sözləri "67-1.6-cı və 118.2-ci maddələrində" sözləri ilə əvəz edilsin;
4.2. 2.6-cı bənddə "Məcəllənin" sözlərindən sonra "67-1.4.5-ci," sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 iyul 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 20 aprel tarixli 877 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "İnvestisiya təşviqi sənədini almış hüquqi şəxslərə və fərdi sahibkarlara texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı üçün təsdiqedicə sənədin verilməsi Qaydası"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 20 aprel tarixli 877 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 4, maddə 682; 2019, № 2, maddə 241; 2022, № 8, maddə 858, № 12, maddə 1423) ilə təsdiq edilmiş "İnvestisiya təşviqi sənədini almış hüquqi şəxslərə və fərdi sahibkarlara tex-

nikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı üçün təsdiqedicə sənədin verilməsi Qaydası"na aşağıdakı məzmununda 2.2-1-ci bənd əlavə edilsin:

"2.2-1. Təsdiqedicə sənədi almaq üçün tələb olunan sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər sahibkardan tələb edilmir. Belə sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sis-

temi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadıqda hallarda onların təqdim edilməsi sahibkaranın razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya sahibkar tərəfindən təmin edilir."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 iyul 2023-cü il

"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 5 sentyabr tarixli 706 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 5 sentyabr tarixli 706 n?m?r?li Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 9, maddə 858; 2013, № 2, maddə 109, № 3, maddə 254, № 4, maddə 377; 2014, № 2, maddə 117, № 5, maddə 486, № 9, maddələr 1027, 1044, 1048; 2015, № 6, maddə 708, № 8, maddə 917, № 10, maddə 1122; 2016, № 2 (II kitab), maddə 251, № 5, maddə 852, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1464; 2017, № 2, maddə 174, № 4, maddə 564, № 5, maddə 809, № 8, maddələr 1521, 1531; 2018, № 3, maddə 437, № 6, maddə 1242, № 10, maddə 2013, № 11, maddə 2553; 2019, № 1, maddə 61, № 4, maddə 647; 2020, № 8, maddələr 1039, 1044, 1047; 2021, № 8, maddə 919, № 9, maddə 990, № 11, maddə 1217; 2022, № 5, maddə 475, № 10, maddə 1133, № 11, maddə 1264; 2023, № 1, maddə 84, № 2, maddə 245; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 31 may tarixli 2154 və 2161 nömrəli fərmanları) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 5.3-cü bəndə "dəyişdirilməsi" sözlərindən sonra ", şəxsiyyət vəsiqəsinə yerləşdirilən elektron daşıyıcıda (çipdə) məlumatların dəyişdirilməsi" sözləri əlavə edilsin.

2. 5.7-ci bənd üzrə:
2.1. birinci abzasda "əməliyyatların" sözü "əməliyyatlar və onların" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.2. 5.7.1-ci yarımbənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"5.7.1. daşınmaz əmlak üzərində mülkiyyət və digər əşya hüquqlarının dövlət qeydiyyatına alınması barədə çıxarışların, texniki pasportların qeydiyyatına alınması barədə çıxarışların, texniki pasportların qeydiyyatına alınması barədə çıxarışların, həmin" sözləri çıxarılsın;

2.5. aşağıdakı məzmununda 5.7.5 - 5.7.15-ci yarımbəndlər əlavə edilsin:

"5.7.5. daşınmaz əmlakın real bazar dəyərinin qiymətləndirilməsinə dair arayışın verilməsi;

5.7.6. daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindən əmlakın təsviri və ünvanı barədə məlumatların verilməsi;

5.7.7. daşınmaz əmlak obyektinin (torpaq sahəsinin) sxematik bölgüsünün aparılması və bölgü planının verilməsi;

5.7.8. torpaq sahəsinin döngə nöqtələrinin koordinatlarının yerdə (naturada) müəyyən edilməsi;

5.7.9. daşınmaz əmlakın qeydiyyatı və kadastrı ilə bağlı arxiv arayışlarının, hüquqi və texniki sənədlərin (planların) təsdiq edilmiş surətlərinin verilməsi;

5.7.10. yerquruluşu planının verilməsi;

5.7.11. daşınmaz əmlak obyektlərinə ünvanların verilməsi;

5.7.12. ünvan reyestri məlumat bazasından arayışların verilməsi;

5.7.13. ünvan xəritələrindən çıxarışların verilməsi;

5.7.14. daşınmaz əmlaka dair texniki sənədlərin dublikatının verilməsi;

5.7.15. daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində qeydiyyata alınmış hüquqların qeydiyyatının ləğv edilməsi;"

3. 5.20.2-ci yarımbəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda 5.21 - 5.24-cü bəndlər əlavə edilsin:

"5.21. energetika sahəsində xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı: 5.21.1. ixrac məqsədli neft-qaz fəaliyyəti üçün podratçılara və subpodratçılara xüsusi iqtisadi rejimin tətbiqi haqqında şəhadətnamənin verilməsi;

5.21.2. ixrac nəzarətinə düşən malların (işlərin, xidmətlərin, əqli fəaliyyətin nəticələrinin) ixracı, idxalı, təkrar ixracı, təkrar idxalı və tranziti üçün icazənin verilməsi;

5.21.3. mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılara mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə icazənin verilməsi;

5.21.4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilən güc həddindən yuxarı elektrik enerjisinin istehsalına icazənin verilməsi;

5.21.5. elektrik enerjisinin nəqliyə icazənin verilməsi;

5.21.6. elektrik enerjisinin paylanması icazənin verilməsi;

5.21.7. elektrik enerjisinin ixrac və idxal edilməsinə icazənin verilməsi;

5.21.8. qazın istehsalına və təbii qazın emalına icazənin verilməsi;

5.21.9. qazın nəqli üçün icazənin verilməsi;

5.21.10. qazın paylanmasına icazənin verilməsi;

5.21.11. yeraltı qaz anbarlarının işlənməsi, tikilməsi və istismarına icazənin verilməsi;

5.21.12. neft və qaz yataqlarının kəşfiyyatına icazənin verilməsi;

5.21.13. neft və qaz yataqlarının işlənməsinə və hasilatına icazənin verilməsi;

5.21.14. neft və neft məhsullarının emalına icazənin verilməsi;

5.21.15. neft və neft məhsullarının boru kəmərləri vasitəsilə nəqliyə icazənin verilməsi;

5.22. təhsil sahəsində xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı:

5.22.1. təhsilalanlara təhsil müəssisələrində təhsil almaqlarına dair arayışların verilməsi;

5.22.2. sertifikatlaşdırmadan keçmiş təhsilvəzlərə sertifikatların verilməsi;

5.23. fəvqəladə hallar sahəsində xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı:

5.23.1. təhlükə potensialı obyektlərin dövlət reyestrində qeydiyyatdan keçirilməsi barədə çıxarışın verilməsi;

5.23.2. partlayıcı maddələrin və qurğuların, tezalışan maddələrin və pirotexniki məlumatların dövriyyəsinə xüsusi icazənin verilməsi;

5.24. ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı:

5.24.1. atmosfer havasına zərərli maddələrin atılmasına və zərərli fiziki təsirlərə icazənin verilməsi;

5.24.2. bəlaqovlama biletinin verilməsi;

5.24.3. ovçuluq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən şəxslərə ovçuluq biletinin verilməsi, biletin müddətini uzadılması;

5.24.4. ozondağıcı maddələr və tərkibində belə maddələr olan məhsulların dövriyyəsinə xüsusi icazənin verilməsi."

4. 6-cı hissəyə "Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə," sözlərindən sonra "Energetika Nazirliyinə, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə, Elm və Təhsil Nazirliyinə, Fövqəladə Hallar Nazirliyinə," sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 iyul 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1996-cı il 9 fevral tarixli 437 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət müəssisələrinin (obyektlərinin) müqavilə əsasında idarəetməyə verilməsi haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1996-cı il 9 fevral tarixli 437 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 10, maddə 640; 2006, № 7, maddə 590; 2009, № 2, maddə 70; 2010, № 7, maddə 610; 2014, № 5, maddə 477; 2016, № 8, maddə 1384; 2022, № 12, maddə 1431; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il

2 sentyabr tarixli 395 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət müəssisələrinin (obyektlərinin) müqavilə əsasında idarəetməyə verilməsi haqqında Əsasnamə"yə aşağıdakı məzmununda 3.1.6-1-ci yarımbənd əlavə edilsin:

"3.1.6-1. Müsabiqədə iştirak etmək üçün tələb olunan sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər iştirakçılardan tələb edilmir. Be-

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 26 iyul 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli 713 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin rəqabətqabiliyyətli istehsalının stimullaşdırılması məqsədilə daxili bazar arasdırmalarına dövlət dəstəyi göstərilməsi Qaydası"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 may tarixli 713 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 5, maddə 865; 2020, № 8, maddə 1039) ilə təsdiq edilmiş "Mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin rəqabətqabiliyyətli istehsalının stimullaşdırılması məqsədilə daxili bazar arasdırmalarına dövlət dəstəyi göstərilməsi Qaydası"nın 4.1-ci bəndinin

ikinci və üçüncü cümlələri aşağıdakı redaksiyada verilsin:
"Müraciət edən KOB subyektinə aid olmasının müəyy

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

QƏRAR

№ 238

Bakı şəhəri, 25 iyul 2023-cü il

“Cəbrayıl şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planı”nın təsdiq edilməsi haqqında

“Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 29 iyun tarixli 392-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 4 sentyabr tarixli 695 nömrəli Fərmanının 4.2-ci bəndinə əsasən, Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin təklifini nəzərə alaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərar alır:

“Cəbrayıl şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planı” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

QƏRAR

Bakı şəhəri, 25 iyul 2023-cü il

“Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının və dövlət qulluqçusu olmayan mülki işçilərinin aylıq vəzifə (tarif) maaşlarının və xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının vəzifə maaşlarına xüsusi rütbəyə görə əlavə haqqın məbləğlərinin təsdiq edilməsi, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının və dövlət qulluqçusu olmayan mülki işçilərinin vəzifə (tarif) maaşlarının məbləğlərinin müəyyən edilməsi haqqında” 2018-ci il 12 aprel tarixli 146-9 nömrəli və “Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin xüsusi rütbəsi olan işçilərinin vəzifə maaşlarına xüsusi rütbəyə görə əlavə haqqın məbləği”nin təsdiq edilməsi haqqında” 2010-cu il 4 iyun tarixli 106-6 nömrəli qərarlarının ləğv edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 10 sentyabr tarixli 403 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında

“Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin strukturunun və işçilərinin say həddinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 14 may tarixli 2163 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 23 may tarixli 3896 nömrəli Sərəncamının 2.2-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərar alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 10 sentyabr tarixli 403 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının

Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 9, maddə 1557; 2022, № 6, maddə 680; 2023, № 1, maddə 135) ilə təsdiq edilmiş 1 nömrəli əlavə - “Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidmətinin xüsusi rütbəsi olan əməkdaşlarının və dövlət qulluqçusu olmayan mülki işçilərinin aylıq vəzifə (tarif) maaşlarının

məbləğləri”ndə dəyişiklik təsdiq edilsin (əlavə olunur, məxfi).

2. Bu Qərar 2023-cü il mayın 23-dən tətbiq edilir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

QƏRAR

Bakı şəhəri, 25 iyul 2023-cü il

“Siyasi partiyaların qəbul etdikləri ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər, həmçinin “Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 24.4.1-ci və 24.4.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallar barədə məlumatların təqdim edilməsi qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında

“Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 16 dekabr tarixli 693-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi və “Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 20 aprel tarixli 346-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 8 may tarixli 625 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 11 yanvar tarixli

1960 nömrəli Fərmanının 2.2.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərar alır:

1. “Siyasi partiyaların qəbul etdikləri ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər, həmçinin “Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 24.4.1-ci və 24.4.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallar barədə məlumatların təqdim edilməsi qaydası” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Bu Qərarla dəyişiklik Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 24 avqust tarixli 772 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “İcra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının hazırlanması və qəbul edilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”nin 2.6-1-ci bəndinə uyğun edilə bilər.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 25 iyul tarixli 239 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Siyasi partiyaların qəbul etdikləri ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər, həmçinin “Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 24.4.1-ci və 24.4.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallar barədə məlumatların təqdim edilməsi QAYDASI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda “Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (bundan sonra - Qanun) 24.6-cı maddəsinə uyğun olaraq hazırlanmışdır və siyasi partiyalar tərəfindən qəbul edilən ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər, həmçinin Qanunun 24.4.1-ci və 24.4.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallar barədə məlumatların Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) təqdim edilməsi qaydasını tənzimləyir.

1.2. Bu Qayda seçkilər dövründə siyasi partiyanın xüsusi seçki (referendum) hesabına köçürülmüş könüllü və ya digər ömrlük şəklində qəbul edilən ianələrə şamil edilmir.

1.3. Bu Qaydanın məqsədləri üçün aşağıdakılar ianə hesab olunur:

1.3.1. pul və ya digər ömrlük şəklində verilən vəsait;

1.3.2. Qanunun 24.4.1-ci maddəsinə uyğun olaraq bazar qiyməti ilə müqayisədə imtiyazlı şərtlərlə verilmiş ömrlük (o cümlədən verilmiş borc (kredit) və s.), görülmüş işin və ya göstərilmiş xidmətin dəyərini onun bazar qiymətindən aşağı olan hissəsi;

1.3.3. Qanunun 24.4.2-ci maddəsinə uyğun olaraq öhdəliyin zəminindən icrasına, həmçinin borcun bağışlanmasına, müddətin keçməsinə və ya öhdəliyin bilavasitə siyasi partiya tərəfindən icra edilməsi ilə bağlı olmayan digər hallara görə onun xitamı nəticəsində əldə olunan pul vəsaiti və ya digər ömrlük (onun dəyəri);

1.3.4. üzvlük haqqının məbləğindən artıq ödənişlər.

1.4. Şəxsin bir və ya bir neçə siyasi partiya ilə ərzində verdiyi ianələrin yuxarı həddi minimum əmək haqqının 35 misindən artıq ola bilməz. Digər ömrlük şəklində qəbul edilmiş ianənin dəyəri bazar qiyməti ilə müəyyən edilir. İanənin dəyərini bazar qiyməti ilə müəyyən edilməsi “Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun müddəalarına uyğun həyata keçirilir.

1.5. Qanunun 23.7-ci və 24.1-ci maddələrinə uyğun olaraq ianə edilən pul vəsaiti yalnız milli valyutada və nağdsız qaydada bank hesabına köçürmə yolu ilə Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarından qəbul edilir.

1.6. Qanunun 24.6-cı maddəsinə uyğun olaraq barəsində məlumat təqdim edilməmiş ianələr üzrə bank əməliyyatları və hər hansı digər əməliyyatlar aparıla bilməz.

1.7. Siyasi partiyalar tərəfindən qəbul edilmiş ianə üzrə bank əməliyyatları və hər hansı digər əməliyyatlar həmin ianənin Qanunun tələblərinə uyğun qəbul edilməsi barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının yazılı məlumatı əsasında aparılır.

1.8. Bu Qaydada istifadə olunan anlayışlar Qanunla və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilmiş mənaları ifadə edir.

2. İanə barədə məlumatların Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilməsi

2.1. Siyasi partiyalar ianəni qəbul etdiyi tarixdən 10 (on) gündən gec olmayaraq, bu barədə aşağıdakı məlumatları Mərkəzi Seçki Komissiyasına bu Qaydanın əlavəsində göstərilmiş formada ərizə ilə müraciət etməklə təqdim edir:

2.1.1. ianə qəbul edən siyasi partiya münasibətə:

1. siyasi partiyanın adı, qərarının yerləşdiyi yer (hüquqi ünvanı), VÖEN-i;

2. siyasi partiyayı təmsil etmək səlahiyyətinə malik olan vəzifəli şəxsin soyadı, adı, atasının adı, doğulduğu tarix, yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu ünvan, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin nömrəsi və etibarlılıq müddəti, fərdi identifikasiya nömrəsi (FİN), əlaqə telefon nömrəsi;

2.1.2. ianə verən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olan fiziki şəxsə münasibətə - soyadı, adı, atasının adı, doğulduğu tarix, yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu ünvan, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin nömrəsi və etibarlılıq müddəti, fərdi identifikasiya nömrəsi (FİN), əlaqə telefon nömrəsi;

2.1.3. qəbul edilən ianəyə münasibətə:

1. qəbul edildiyi tarix;

2. ianənin məbləği, ömrlük olduğu halda tərkibi, bazar qiyməti ilə müqayisədə imtiyazlı şərtlərlə verilmiş ömrlük (o cümlədən verilmiş borc (kredit) və s.), görülmüş işin və ya göstərilmiş xidmətin dəyərini onun bazar qiymətindən aşağı olan hissəsi, habelə öhdəliyin zəminindən icrasına görə, həmçinin borcun bağışlanmasına, müddətin keçməsinə və ya öhdəliyin bilavasitə siyasi partiya tərəfindən icra edilməsi ilə bağlı olmayan digər hallara görə onun xitamı nəticəsində əldə olunan pul vəsaiti və ya digər ömrlük (onun dəyəri).

2.2. Ərizə ianəni qəbul edən siyasi partiyayı təmsil etmək səlahiyyətinə malik olan vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanır və siyasi partiyanın möhürü ilə təsdiq edilir.

2.3. İanə pul vəsaiti şəklində olduğu ianənin siyasi partiyanın bank hesabına köçürüldüyünü təsdiq edən sənəd, ianə bu Qaydanın 1.3.1-1.3.4-cü bəndlərində qeyd olunan digər formalarda qəbul edildikdə isə müvafiq təsdiqedicə sənədlər ərizəyə əlavə edilməlidir.

2.4. Siyasi partiya tərəfindən təqdim edilmiş sənədlərdə aradan qaldırılması mümkün olan çatışmazlıqlar aşkar olunduqda, Mərkəzi Seçki Komissiyası həmin sənədlər daxil olduğu tarixdən 5 (beş) iş günü müddətində onların aradan qaldırılması üçün sifarişli poçt göndərişi vasitəsilə siyasi partiya göndərir.

2.5. Sənədlərdə aşkar olunmuş çatışmazlıqlar 5 (beş) iş günü müddətində aradan qaldırılmadıqda, Mərkəzi Seçki Komissiyası müraciətin baxılmamış saxlanılması haqqında məlumatı sifarişli poçt göndərişi vasitəsilə siyasi partiya göndərir. Çatışmazlıqları aradan qaldırırdıqdan sonra siyasi partiya tərəfindən Mərkəzi Seçki Komissiyasına yenidən ərizə ilə müraciət edilə bilər.

3. İanə barədə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müvafiq məlumatın verilməsi

3.1. Mərkəzi Seçki Komissiyası bu Qaydanın 2-ci hissəsində nəzərdə tutulmuş ərizə və sənədlər təqdim edildikdən sonra 10 (on) gün müddətində həmin sənədləri siyasi partiya tərəfindən ianə qəbul edilən Qanunun 23.2-ci, 23.7-ci və 24-cü maddələri ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olub-olmadığını müəyyən edilməsi üçün ərizəyə baxımından araşdırır. Həmin məsələlərin əlavə araşdırılması zərurəti yarandıqda bu müddət 15 (on beş) günə qədər uzadıla bilər.

3.2. Siyasi partiya tərəfindən ianənin bu Qaydanın 3.1-ci bəndində qeyd olunan tələblərə uyğun olaraq qəbul edildiyi müəyyən edildikdə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən siyasi partiya bu barədə 3 (üç) iş günü müddətində yazılı məlumat verilir.

3.3. Siyasi partiya tərəfindən qəbul edilmiş ianə bu Qaydanın 3.1-ci bəndində qeyd olunan tələblər pozulmaqla qəbul edildikdə, habelə ərizədə və ona əlavə edilən sənədlərdə yanlış məlumat aşkar edildikdə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən siyasi partiya və ianə üzrə əməliyyatı həyata keçirmiş müvafiq banka ianənin Qanunun tələbləri pozulmaqla qəbul edilməsi barədə 3 (üç) iş günü müddətində yazılı məlumat verilir. Bu halda siyasi partiya Mərkəzi Seçki Komissiyasının məlumatının daxil olduğu tarixdən 30 (otuz) gün müddətində ianəni geri qaytarmalı, bu mümkün olmadıqda isə onu dövlət büdcəsinə köçürməlidir.

“Siyasi partiyaların qəbul etdikləri ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər, həmçinin “Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 24.4.1-ci və 24.4.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallar barədə məlumatların təqdim edilməsi qaydası”na əlavə

Siyasi partiyaların qəbul etdikləri ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər, həmçinin “Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 24.4.1-ci və 24.4.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallar barədə məlumatların verilməsinə dair ərizənin forması

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına

_____ (müraciət edən siyasi partiyanın adı, qərarının yerləşdiyi yer (hüquqi ünvanı), VÖEN-i)

tərəfindən

(siyasi partiyayı təmsil etmək səlahiyyətinə malik olan vəzifəli şəxsin soyadı, adı, atasının adı, doğulduğu tarix, yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu ünvanı, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin nömrəsi və etibarlılıq müddəti, fərdi identifikasiya nömrəsi (FİN))

ƏRİZƏ

Bildiririk ki, ianə verən _____

(fiziki şəxsin soyadı,

adı, atasının adı, doğulduğu tarix, yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olduğu ünvanı, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin nömrəsi və etibarlılıq müddəti, fərdi identifikasiya nömrəsi (FİN), əlaqə telefon nömrəsi)

tərəfindən _____ tarixində ianə qəbul edən _____

(siyasi partiyanın adı)

_____ ianə vermişdir.

(ianənin məbləği, ömrlük olduğu halda tərkibi, bazar qiyməti ilə müqayisədə imtiyazlı şərtlərlə verilmiş ömrlük (o cümlədən verilmiş borc (kredit) və s.), görülmüş işin və ya göstərilmiş xidmətin dəyərini onun bazar qiymətindən aşağı olan hissəsi, habelə öhdəliyin zəminindən icrasına görə, həmçinin borcun bağışlanmasına, müddətin keçməsinə və ya öhdəliyin bilavasitə siyasi partiya tərəfindən icra edilməsi ilə bağlı olmayan digər hallara görə onun xitamı nəticəsində əldə olunan pul vəsaiti və ya digər ömrlük (onun dəyəri) barədə məlumat)

Göstərilənləri nəzərə alaraq qeyd olunmuş ianənin “Siyasi partiyalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olması barədə məlumatın verilməsini xahiş edirik. Qoşma (əlavə olunan sənədlərin siyahısı və vərəqlərin sayı göstərilməklə)

(əlavə olunan sənədlər barədə məlumatlar ayrı-ayrı sətirlərdə göstərilir)

(ianəni qəbul edən siyasi partiyayı təmsil etmək səlahiyyətinə malik olan vəzifəli şəxsin soyadı, adı, atasının adı, vəzifəsi və imzası)

M.Y.

Tarix: _____ 20__ il

Əlaqə telefonu nömrələri:

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hindistanın ölkəmizdəki səfiri ilə görüşüb

İyulun 26-da Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi-Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Hindistanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Sridharan Madhusudhanan ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Hikmət Hacıyev Ermənistan ilə Hindistan arasında hərbi əməkdaşlığın dərinləşməsi və bu xüsusda son günlər mediada Hindistan istehsalı olan silah sistemlərinin İran vasitəsilə Ermənistanla daşınması barədə foto və videoların yayılmasının

Azərbaycan tərəfindən narahatlıq doğurduğunu bildirdi.

Prezident Administrasiyasının rəsmisi vurğulayıb ki, Azərbaycanın Ermənistanla sülh sazişi üzrə danışıqlar apardığı bir vaxtda Hindistanın bu ölkəyə öldürücü silahlar tədarük etməsi Ermənistanın militarizasiyasına və vəziyyətin gərginləşməsinə yol açır və Cənubi Qafqaz regionunda davamlı sülhün və təhlükəsizliyin bərqərar olmasına maneələr törədir. Bu, həm də Hindistanın özünün böyən etdiyi beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan xarici siyasəti, eləcə də bu ölkənin də təmsil olunduğu Qoşulmama Hərəkatının tarixi "Bəndüq prinsipləri" ilə uyğun gəlmir.

Hikmət Hacıyev Hindistan səfirini Azərbaycan tərəfinin ciddi narahatlığının rəsmi Dehlinin diqqətinə çatdırmağa və Hindistanı Ermənistanla öldürücü silahların tədarükü ilə bağlı qərarını bir daha nəzərdən keçirməyə çağırıb.

Hindistan səfiri Azərbaycan tərəfinin qaldırdığı məqamın aidiyyəti üzrə çatdırılacağını bildirib və ikitərəfli münasibətlərdə narahatlıq doğuran məsələlərin müzakirəsi üçün iki ölkə arasında dialoqun aparılmasının vacibliyini qeyd edib.

Hikmət Hacıyev Azərbaycanın Hindistan ilə dialoqa hər zaman açıq olduğunu bildirdi.

Azərbaycan ilə Qırğızıstan arasında birgə hökumətlərarası komissiyanın iclası olub

İyulun 26-da Çolpon-Ata şəhərində Azərbaycan Respublikası ilə Qırğız Respublikası arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 5-ci iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclasda Baş nazirin müavini Əli Əhmədovun başçılıq etdiyi Azərbaycan Respublikasının nümayəndə heyəti iştirak edib.

Əvvəlcə Baş nazirin müavini, komissiyanın Azərbaycan Respublikası tərəfindən sədri Əli Əhmədov ilə Qırğız Respublikası Nazirlər Kabineti sədrinin müavini, komissiyanın Qırğızıstan tərəfindən sədri Bakıt Torobayev məhdud tərkibdə görüş keçiriblər. Görüş əsnasında ikitərəfli gündəlikdə olan aktual məsələlərə toxunulub.

Sonra iki ölkənin müvafiq dövlət strukturlarının rəhbərləri və səlahiyyətli nümayəndələrinin iştirakı ilə Birgə hökumətlərarası komissiyanın iclası olub.

Ə.Əhmədov Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlərin keçirilməsinə görə Qırğızıstan hökumətinə təşəkkürünü bildirdi.

Tərəflər Azərbaycan-Qırğızıstan dostluq əlaqələrinin və strateji tərəfdaşlığının hərtərəfli inkişafından məmnunluq ifadə ediblər. Vurğulanıb ki, Azərbaycan və Qırğızıstan prezidentləri arasında fəal siyasi dialoq və şəxsi təmaslar ikitərəfli əməkdaşlığın bütün spektri üzrə yüksək dinamikanı təmin edir.

Səhəbt zamanı, həmçinin iqtisadi-ticarət əlaqələrinin müsbət dinamikası məmnunluqla qeyd olunub. Bunu 2022-ci

il yekunlarına dair əmtəə dövriyyəsinin 19 faiz artması da göstərir. Bununla yanaşı, tərəflər qarşılıqlı ticarətin həcmində iki ölkənin iqtisadi və mədəni potensialının inkişafı səviyyəsinə uyğun olmadığı barədə ortaq mövqə ifadə ediblər. Bununla bağlı 2023-2028-ci illərdə ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafı üzrə kompleks proqramın hazırlanması və imzalanmasının vacibliyi qeyd edilib. Tərəflər həmçinin qarşılıqlı investisiya qoyuluşunun təşviqinə tərəfdar olduqlarını bildirib, bu kontekstdə Azərbaycan-Qırğızıstan İnkişaf Fondunun təsis edilməsi prosedurunun başa çatmasını yüksək qiymətləndiriblər.

Ə.Əhmədov Azərbaycanın mədəniyyət sahəsində əməkdaşlıq üzrə yüksək dinamikada müvafiq olan əlverişli investisiya mühitindən bəhs

etdi. Qırğız tərəfinin diqqətinə çatdırılıb ki, inkişaf etmiş infrastruktur, dövlət səviyyəsində sərmayələrin qorunması ölkəmizi investisiya baxımından cəlbəedici edir.

Görüşdə neqliyyat-tranzit sahəsində əməkdaşlığın dinamikası da müsbət qiymətləndirilib. 2022-ci ilin yekunlarına görə, Azərbaycan ilə Qırğızıstan arasında yükdaşımaları 1,7 dəfə artıb, tranzit yükdaşımaları iki dəfə çoxalıb.

Orta dəhliz kimi tanınan Trans-Xəzər Beynəlxalq Neqliyyat Dəhlizinin aktuallığı qeyd olunub. Tərəflər Orta dəhlizin əlaqələndirilməsi şəklində rəqəmsallaşdırılması işinin aparılmasına, həmçinin bu neqliyyat istiqamətinə əlavə yüklərin cəlb olunması

məqsədilə cəlbəediciyinin artırılmasına dair razılıq əldə ediblər.

Tərəflər həmçinin bərpə olunan enerji mənbələri, kənd təsərrüfatı, turizm, mədəni-humanitar və digər sahələrdə ikitərəfli qarşılıqlı münasibətlərin inkişafı perspektivlərini müzakirə ediblər.

Hər iki tərəf qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın bütün kompleks üzrə konstruktiv dialoqun davam etdirilməsinə hazır olduğunu ifadə edib.

Iclasın yekunu olaraq Ə.Əhmədov və B.Torobayev Azərbaycan Respublikası ilə Qırğız Respublikası arasında iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 5-ci iclasının protokolluunu imzalayıblar.

Üçüncü "Yüksəliş" müsabiqəsi qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirilib

ADA Universitetində üçüncü "Yüksəliş" müsabiqəsi qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi baş tutub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbir "Yüksəliş" müsabiqəsinin təsis olunmasının 4 illiyi münasibətilə iyulun 26-da keçirilib.

Tədbirdə müsabiqənin Təşkilat Komitəsinin sədri, Prezident Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Emin Əmrullayev, Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorları Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə, iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Ələkbərov, "Yüksəliş" müsabiqəsinin İcra Qrupunun rəhbəri, gənclər və idman nazirinin müavini Fərhad Hacıyev iştirak ediblər.

Təşkilat Komitəsinin sədri, komitənin üzvləri, müsabiqənin İcra Qrupunun rəhbəri, tədbirin xüsusi qonaqları çıxışlarında qalibləri təbrik edərək onlara gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıblar. Onlar müsabiqənin uğurlu təşkili barədə danışıb, üçüncü dəfə baş tutan "Yüksəliş" müsabiqəsinin yeni nəsil idarəçilərinin aşkara çıxarılması və formalaşmasında oynadığı əhəmiyyətli rolu vurğulayıb, müasir idarəçiliyin tələblərinə və rəqəbatlı insan kapitalının önəminə diqqət çəkiblər.

Üçüncü "Yüksəliş" müsabiqəsinin 22 qalibi Təşkilat Komitəsinin sədri, komitənin üzvləri, müsabiqənin İcra Qrupunun

rəhbəri, tədbirin xüsusi qonaqları tərəfindən diplomla təltif ediliblər.

Xatırladaq ki, fevralın 17-dən qeydiyyatına start verilən üçüncü "Yüksəliş" müsabiqəsinə 13 min 474 iştirakçı müraciət edib. "Yüksəliş" müsabiqəsi Prezident İlham Əliyevin 2019-cu il 26 iyul tarixli Sərəncamına əsasən təsis olunub. Müsabiqənin 20 qalibini bir il ərzində idarəçi rəhbərlərdən - böyük şirkətlərin top-məncərlərindən və dövlət orqanlarının rəhbərlərindən fərdi karyera məsləhətləri almaq imkanı, kadr ehtiyatı bankına daxil edilmə və 20 min manat dəyərində pul mükafatı gözləyir.

Dövlət başçısı 2022-ci il dekabrın 20-də üçüncü "Yüksəliş" müsabiqəsinin keçirilməsi ilə bağlı sərəncam imzalayıb.

Baş nazirin müavini Əli Əhmədov Qırğızıstanın Nazirlər Kabinetinin sədri ilə görüşüb

İyulun 26-da Qırğız Respublikasında səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini Əli Əhmədov Çolpon-Ata şəhərində Qırğızıstanın Nazirlər Kabinetinin sədri Akilbek Japarov ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə Qırğızıstan arasında müxtəlif sahələrdə ikitərəfli əlaqələrin inkişafından məmnunluq ifadə olunub. Tərəflər yüksək səviyyədə keçirilən qarşılıqlı səfərlərin və bu səfərlər zamanı imzalanmış sənədlərin əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsində və genişləndirilməsində aparıcı rolunu qeyd ediblər. Çolpon-Ata şəhərində

de keçirilən Azərbaycan Respublikası ilə Qırğız Respublikası arasında iqtisadi və humanitar əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 5-ci iclasının vacibliyi vurğulanıb.

Görüşdə Azərbaycan-Qırğızıstan qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlığının iqtisadi-ticarət, investisiya, neqliyyat-tranzit, kənd təsərrüfatı, mədəni-humanitar, turizm və digər sahələrdə inkişafının perspektivləri müzakirə olunub.

İlham Əliyev sülh gündəliyini dünya mediasının gündəmində saxlayır

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yürütdüyü proaktiv xarici siyasət xətti və hücum diplomatiyası Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sistemində layiqli yer tutması və mühüm aktor kimi çıxış etməsində önəmli rol oynayır.

21-23 iyulda "4-cü Sənaye İnqilabı Dövründə Yeni Media" mövzusunda keçirilmiş I Şuşa Qlobal Media Forumunda Prezident İlham Əliyevin açılış çıxışı və 22 iyulda onun "China Global Television Network" televiziya kanalında yayımlanmış müsahibəsi mövzusunda liderliyi ilə aparılan proaktiv xarici siyasət və hücum diplomatiyası kontekstində nəzərdən keçirilməlidir.

Azərbaycanın fəal rəsmi diplomatiya aparmı, xarici siyasət həyata keçirir. Diplomatiyamız bu istiqamətdə özmlə çalışır. Amma Prezident İlham Əliyevin irəliləyən proaktiv xarici siyasət və hücum diplomatiyası təkə rəsmi kanallarla aparılan formal diplomatiya ilə məhdudlaşa bilməz. Bu, özündə daha geniş və daha kompleks yanaşmanı ehtiva edir. İctimai diplomatiya və beynəlxalq media ilə işləmək medianın beynəlxalq münasibətlərin formalaşmasında mühüm bir faktora və sosial medianın mühüm bir gücə çevrildiyi hazırkı dövrdə zəruridir. Prezident İlham Əliyevin I Şuşa Qlobal Media Forumunda çıxışı, iştirakçıların ünsiyyəti onun "China Global Television Network" televiziya kanalına verdiyi müsahibəsi həmin zərurəti qarşılamaq baxımından dəyərləndirilməlidir.

Dünyanın müxtəlif ölkələrindən aparıcı media nümayəndələrinin Şuşaya, Azərbaycana gəlməsi və orada Prezidentlə birbaşa və səməmi sual-cavabı və ünsiyyəti Azərbaycanın informasiya təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsinə xidmət edir. Çünki bu toplantıda Azərbaycan həqiqətləri onlara birbaşa ölkə başçısının dilindən çatdırıldı. Eləcə də Çin kimi dünyada böyük bir güc mərkəzinin aparıcı televiziya kanalına verilən müsahibə də eyni missiyanı yerinə yetirdi. Prezident İlham Əliyev bu fürsətlərdən möhürət və ustalıqla istifadə etdi, ölkəmizin daxili və xarici siyasət məsələləri ilə bağlı fikirlərini, mövqeyini və baxışlarını çatdırdı, habelə regional və beynəlxalq vəziyyətlə bağlı fikirlərini ifadə etdi. Xüsusən də o, əsas diqqəti Azərbaycanın təşəbbüsü və diktəsi ilə inkişaf etdirilən və Ermənistanla Azərbaycan arasında sülhün bərqərar edilməsini və böyük sülh sazişinin imzalanmasını nəzərdə tutan sülh gündəliyinə yönəltməyə müvəffəq oldu.

Məşhur rusiyalı hərbi ekspert İqor Koroçenkonun sualına cavab verərkən Prezident İlham Əliyev sülhün təkə Azərbaycan üçün deyil, eləcə də bütün region, o cümlədən və xüsusən də Ermənistan üçün vacib və faydalı olacağını böyən etdi, sülhün mahiyyətə resursların hərbi sferadan iqtisadi tərəqqiyə, dinc inkişafa və rifaha yönəldilməsi demək olduğunu vurğuladı: "Ermənistanla münasibətlərinin tənzimlənməsində də biz sülh müqaviləsinin imzalanmasına nail olsaq, bu, ümumiyyətlə, Cənubi Qafqazda vəziyyəti sağlamlaşdıracaq və Cənubi Qafqazı yüksək risk zonasından çıxarmış olacaq. Çünki yüksək risk zonası təkə ekspertlərin qiyməti deyil, həmçinin reytinglərdir, kreditlənmə imkanlarıdır. Bunlar birbaşa olaraq xarici sərmayələrlə bağlı məsələdir, xüsusilə indi. İnvestorlar ilk növbədə potensial və mümkün riskləri nəzərə alırlar. Ermənistanla münasibətlərin tənzimlənməsi bu sualı gündəmdən çıxaracaq.

Münasibətlərin normallaşması həm bizim iqtisadiyyat, həm də Ermənistan iqtisadiyyatı üçün və ümumiyyətlə, daha genişmiqyaslı planların gerçəkləşdirilməsinə imkan verəcək. Müdafiə potensialı ilə bağlı bu qədrə maliyyələşdirməyə ehtiyac qalmayacaq. Odur ki, müəyyən maliyyə resursları ixtiyarımızda sərbəst olacaqdır".

İyun ayında Çin televiziyasına verdiyi müsahibə zamanı da Prezident Ermənistanla sülhə dair Azərbaycanın baxışını da qeyd etdi: "Sülh müqaviləsi ilə bağlı mövqeyimiz həmin müqavilənin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanmasından ibarətdir. Biz sülh müqaviləsinin əsasını təşkil etməli olan beş beynəlxalq təməl prinsipini hazırladıq. Bir neçə dəfə danışıqlar aparılıb və iyunun sonunda davam etdiriləcək. Fikir ayrılığının yeganə əsas müddəası onunla bağlı idi ki, Ermənistan Qarabağı rəsmən Azərbaycanın hissəsi kimi tanıсын. Artıq dediyim kimi, bir - onlar qeyd etməlidir ki, Qarabağ Azərbaycandır və indi isə, onlar ikinci etməlidirlər: imzalamalıdırlar". Hər iki tədbirdə Qarabağda yaşayan erməni əhəlinin göləyəcəyi ilə bağlı məsələlərə də bir daha aydınlıq gətirildi. Prezident açıq şəkildə böyən etdi ki, "onların hüquqları və təhlükəsizliyi Azərbaycan Konstitusiyası əsasında lazımlıca qorunacaq".

Beləliklə, Prezident İlham Əliyev müəyyən etdiyi proaktiv xarici siyasət və hücum diplomatiyası konsepsiyalarımıza uyğun olaraq, Ermənistan-Azərbaycan münasibətləri ilə bağlı sülh gündəliyini dünya mediasının gündəmində saxlayır. "Əl-Cəzirə" televiziyası, "TASS" xəbərlər agentliyi, "China Global Television Network" kimi media qurumlarının Prezidentin I Şuşa Qlobal Media Forumunda verdiyi bəyanatlardan, xüsusən də sülh gündəliyi ilə bağlı sərənlərindəki mövqədən bəhs edən reportaj və məqalələr yayımlamaları bunun konkret təzahürüdür.

ƏLİ ƏHMƏDOV,
Milli Məclisin Sədr müavini

Çolpon-Ata şəhərində Azərbaycan-Qırğızıstan biznes forumu keçirilib

İyulun 26-da Qırğızıstan Respublikasının Çolpon-Ata şəhərində Azərbaycan-Qırğızıstan biznes forumu keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, biznes forumunda Baş nazirin müavini Əli Əhmədovun rəhbərliyi ilə müvafiq dövlət strukturlarının rəhbərləri və işğar dairələrinin nümayəndələrindən ibarət Azərbaycan Respublikasının nümayəndə heyəti iştirak edib.

Biznes forumunda çıxış edən Ə.Əhmədov bildirib ki, son qarşılıqlı səfərlər zamanı iki ölkənin prezidentləri tərəfindən qarşılıqlı qoyulmuş vəzifələr və müəyyən edilmiş istiqamətlər Azərbaycan və Qırğızıstan sahibkarları üçün mühüm siqnaldir.

Azərbaycanın iqtisadi göstəricilərindən danışıq Baş nazirin müavini vurğulayıb ki, 2022-ci ildə ölkə iqtisadiyyatı 4,6 faiz artaraq rekord göstəriciyə - təxminən 80 milyard dollara çatıb.

Biznes forumunun iştirakçıları dövlət tərəfindən Azərbaycanda investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə görülən tədbirlər, eləcə də Ələt Azad İqtisadi Zonasının işi haqqında ətraflı məlumatlandırılıblar. Qırğızıstanın biznes dairələrinin nümayəndələri Azərbaycan bazarında fəaliyyət göstərmək üçün əlverişli şəraitə daha diqqətlə nəzərdən keçirməyə dəvət olunublar.

Öz növbəsində biznes forumunda təmsil olunmuş Azərbaycan şirkətlərinin əməkdaşlığın inkişafı üzrə konkret təklifləri müzakirə etməyə hazır olduqları ifadə edilib. Biznes forumu çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının və Qırğızıstan Respublikasının investisiya imkanları ilə bağlı təqdimatlar, eləcə də iki ölkənin sahibkarları və investorları arasında bir sıra görüşlər keçirilib.

Ermənilər yenə də rasist yanaşmalarını ortaya qoyurlar

Ağdam-Xankəndi yolundan imtina edənlərin heç bir əsaslı səbəbi yoxdur

Azərbaycan Qarabağda yaşayan ermənilərin ərzaq və humanitar yardım tədarükü üçün Ağdam-Xankəndi yolundan istifadə etmələri ilə bağlı təklif irəli sürüb. Burada əsas məqsəd regionda təhlükəsizliyə və etimad mühiti yaratmağa, eləcə də ermənilərin humanitar yardımla daha asan və rahat təminatlarına nail olmaqdır.

Ermənilər isə Ağdam yolundan istifadədən imtina etməklə hər zaman olduğu kimi, yenə siyasi spekulasiyalara və riyakarlığa yol verirlər. Lakin Ermənistan unutmamalıdır ki, suveren ərazilərimizdə kommunikasiyaların hərəkətinin müəyyən edilməsi, istiqamət və səmərəliliyi təmin etmək üçün ermənilərin hansısa bəhanə uydurmalarına heç bir səbəb yoxdur.

Mövzu ilə bağlı Milli Məclisin deputatlarının fikirlərini öyrəndik. Onların sözlərinə görə, Laçın-Xankəndi yoluna alternativ olan Ağdam-Xankəndi yolunun açılması təşəbbüsü Azərbaycanın daxili işi olduğuna görə bu məsələyə heç kimin müdaxilə etmək haqqı yoxdur.

Ağdam yolu humanitar yardımların çatdırılması üçün daha sərfəlidir

Milli Məclisin deputatı Asim Mollazadə qeyd edib ki, Qarabağda yaşayan ermənilərə zəruri yardımlar Ağdam-Xankəndi yolu vasitəsilə çatdırılmalıdır. "Bütün beynəlxalq təşkilatlar da bunu qəbul etmişdir. Nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycanın bu təklifi Brüssel görüşündə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel tərəfindən də dəstəklənib. Yəni beynəlxalq qurumlar ermənilərə humanitar yardım göndərmək istəyirlərsə, bunu Ağdam yolu vasitəsilə həyata keçirə bilərlər. Əks halda, bu, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə hörmətsizlik deməkdir".

Deputatın dediyinə görə, bu yol daha qısa olduğuna görə Qarabağda yaşayan ermənilərə ərzaq tədarükünün həmin marşrutla çatdırılması daha ucuz başa gələ bilər. Bu, maddi və logistik

baxımdan daha sərfəlidir. Belə olan halda, bu təklifin ermənilərə etirazına səbəb olmasının arxasında başqa amillər dayanır. Görünür, bizim haqlı təklifimiz onları mitinqə həvəsləndirən qüvvələrə sərf etmir.

Azərbaycanın tələbi beynəlxalq normalara uyğundur

Milli Məclisin deputatı Sahib Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycanın Qarabağdakı həyətindəki və ya hər hansı humanitar yardımların daşınması üçün Ağdam-Xankəndi yolundan istifadə edilməsi barədə çağırışı və tələbi beynəlxalq normalara uyğundur. Qarşı tərəfin, guya belə, qada da saxlandıqlarını iddia edənlərin isə həmin yolu beton dirəklər yerləşdirərək bağlamaları anormal və gülməlidir.

Deputatın fikrinə, bu, əsərlərin sadəcə görünən tərəfidir. "Qarabağda, Xankəndidə mitinqə çıxanların və onları mitinqə

çixardanların Azərbaycanın tərkibində olmaq istəmədiklərini bildirmələrinin səbəbləri müxtəlifdir. Onlar bir tərəfdən blokada olduqları haqda çığır-bağır salır, digər tərəfdən özləri Ağdam yolunu bağlayırlar. Deyərsən ermənilər Marseldəki, Koliforniyadakı və hətta Krasnodardakı soydaşlarının yanına getmək istəyirlər", - deyərək qeyd edir.

Sahib Əliyev deyib ki, onlar XIX əsrdə bizim torpaqlarımıza yerləşdirildikləri kimi, indi də həmin şəhərlərdə yerləşdirilmələrin arzusu ilə yaşayırlar: "Ədalət naminə etiraz etmək lazımdır ki, sözügedən yerlərdəki haylar Qarabağdakı və Ermənistanın soydaşlarından qatqat yaxşı yaşayırlar. Bu, heç kim, eləcə də Xankəndidə mitinqə çıxan ermənilərə sifir deyil. Onların bu anormal və gülməli etirazlarının arxasında dayanan səbəb məhz budur. Ermənistan hökuməti onları yaxşı yaşada bilmədiyi üçün haylar keyfiyyəti dolanışq yerləri axtarırlar. Belə olan halda isə, bizə yalnız bunu demək düşür. Xoş gətiniz!"

Deputat əlavə edib ki, hayların Ağdam-Xankəndi yolundan istifadə etməkdən imtina edərək hay-küy salmaları siyasi spekulasiyadan başqa bir şey deyil. Onlar hər zaman olduğu kimi, yenə də rasist yanaşmalarını ortaya qoyurlar.

Nəzrin QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Hayastan terrorçuları "qəhrəman" kimi təqdim edir

Rəsmi İrəvan dövlət siyasəti səviyyəsində yürütdüyü rəzalətdən əl çəkmir

Bu günə kimi Hayastanda mövcud olan hakimiyyətlərin hamısı üçün terrorizm xüsusi rəğbət doğurub. Hətta iş o yerə çatıb ki, insanlığa qarşı sayızsız-hesabsız cinayətlər törətmiş erməni caniləri məğlub ölkədə "qəhrəman" kimi təqdim olunur, onların nifrətsiz xatirəsi əbədiləşdirilir, abidələri ucaldılır, anım mərasimləri keçirilir.

Beynəlxalq ictimaiyyətin təzyiqini və tənqidi görməyən erməni terrorizmi nəticə etibarilə XX əsr boyu daha da genişlənməklə bütün dünya üçün global təhlükəyə çevrilmişdir. Başda ASALA olmaqla, erməni terror təşkilatları Azərbaycan və Türkiyə ilə yanaşı, Avropa, Amerika, Rusiya, İran və Livanda müxtəlif terror aksiyaları həyata keçiriblər.

Avropa ölkələri və ABŞ vətəndaşlarına qarşı da qətlamlar törədən erməni terrorçuları Hayastanda "qəhrəman" səviyyəsində yüksəldilməsi bu dövlətin terrorçu mahiyyətini açıq göstərir. Məsələn, erməni cəmiyyətində terrorçuların qəhrəmanlaşdırılması mərasimlərdən biri də "Lissabon 5"dir. Hər il 27 iyul tarixində bu mərasim Amerika Birləşmiş Ştatları, Fransa, Livan erməniləri tərəfindən də qeyd olunur. Adətən, belə tədbirlərdə erməni ruhaniləri "öz ləyaqətli ölümləri ilə erməni icması sarsıtması əzədlilik uğrunda canlarından keçən qəhrəmanların" şərəfinə rekviyemlər söyləyirlər.

Məlumat üçün qeyd edək ki, 1983-cü il iyulun 27-də Sarkis Abrahamyan, Setrak Acemyan, Vaçə Dağlıyan, Ara Kurcuhiyan və Simon Yahneyan Lissabondakı Türkiyə səfirliyinə daxil olaraq müvəqqəti işlər vəkili Naxçıvan Cahidə Mıhıçoğlunu və 17 yaşlı oğlu Atasayı girov götürüblər. Portuqaliya Baş naziri Mario Soaresin hadisə yerinə göndərdiyi 170 polis səfirliyin binasını mühasirəyə alıb. Terrorçular diplomatın xanımı və bir Portuqaliya

Stepanyan və Zaven Baqdasaryan İrəvanda saxlanılıblar. 1979-cu il dekabrın 23-də İtaliyada Fransa aviakampaniyasının qarşısında partlayış törədilib. Məsuliyyəti üzərinə götürən ASALA bununla Fransada yaşayan ermənilərə guya repressiv münasibətə son qoyulmasına çağırış etdiyini bildirmişdi.

1980-ci il fevralın 18-də İtaliyada daha bir partlayış olur. ASALA "Suis Eyr" və "Lüftanza" kompaniyalarının qarşısında törədilən partlayışla İsveç və Almaniya hökumətinə erməniləri həbsə aldığını görə xəbərdarlıq etdiyini açıqlayır. Amma bu hadisələrə lazımi qiymət verilməməsi ucubatan erməni terrorizmi getdikcə daha geniş miqyas alır.

SSRİ dağıldıqdan sonra isə Hayastan dövlət səviyyəsində terroru dəstəkləyərək onu təcavüzkar siyasətinin əsas vasitələrindən birinə çevirib. Ötən əsrin 90-cı illərində Azərbaycanla səmimiyyət və yük qatarlarında, hava neqliyyatında, Bakı Metropolitenində və səmimiyyət daşıyan dəniz borasında törədilmiş terror aktlarına dair çoxsaylı faktlar, məhkəmə materialları sübut edir ki, Azərbaycanın dinc əhəlisinə qarşı həyata keçirilən terror aktları Hayastan hökuməti tərəfindən maliyyələşdirilərək bu ölkənin xüsusi xidmət orqanları tərəfindən həyata keçirilib.

Göründüyü kimi, müsəlmanlara, əsasən də türklərə düşmən kimi yanaşan ermənilər özlərinin regionda çirkin ərazi iddialarını gerçəkləşdirmək üçün amansız terrorlardan istifadə ediblər. Bu gün də həmin sənari davam edir. Avropa bəşəriyyət üçün böyük bəlaya çevrilən terrorun artıq acı nəticələrini hiss etməkdədir. Beynəlxalq terrorizmin qarşısını vaxtında alınmaması və terrorun əziyyət çəkən ölkələrə bəyənə yanaşmanın hansı dəhşətli fəsadlar verdiyi isə göz önündədir.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

"Ölünü" diriltmək cəhdləri əbəsdir

Bu realığı Minsk qrupunun ermənipərəst xiffətçiləri qəbul etməkdə çətinlik çəkirlər

"Minsk qrupu İkinci Qarabağ müharibəsinə qədər 28 il fəaliyyətdə idi və həmsədr ölkələr bu illər ərzində Azərbaycana, Ermənistanla bəlkə də yüzlərlə səfər etmişlər. Nəticədə göz qabağındadır, nəticə sıfır..." İkinci Qarabağ müharibəsindəki böyük zəfərimizdən sonra Prezident İlham Əliyev ATƏT-in Minsk qrupunun 28 il ərzində münasibətini danışıqlar vasitəsilə həlli üçün həyata keçirdiyi "fəaliyyətini" bu ikicə cümlə ilə dəqiqlik təsvir edib.

Üç onillik boyu bu qurumun, sözün əsl mənasında, fəaliyyətsizliyi nəticəsində iki ölkə arasında sülhün öldü olumması istiqamətində irəliləyən doğru bir addım belə atılmayıb, əksinə, münasibətin olduğu kimi qalmayıb, Azərbaycanın torpaqlarının işğalı ilə barışmasız istiqamətində həmsədr ölkələr tərəfindən xeyli cəhəllər sərf olunub. Lakin həm Ulu Öndər Heydər Əliyevin, həm də Prezident İlham Əliyevin dünya güclərinə qarşı milli maraqlarımızı qətiyyətlə müdafiə etməsi sayəsində ermənipərəstlik nümayiş etdirən ölkə və qurumların, o cümlədən Minsk qrupunun bu məkrli niyyətləri gözlemlənirdi. Azərbaycan Vətən müharibəsinə qədərki dövrdə də bütün beynəlxalq platformalardan dövlət başçıları səviyyəsində bəyan etdi ki, heç zaman Ermənistanın işğalı ilə barışmayacaq, öz ərazisində separatçıların ikinci "dövlət" qurmağı kimi çirkin planına imkan verməyəcək.

Minsk qrupunun 28 il ərzində həll edə bilmədiyi münaqişəyə cəmi 44 gün ərzində son qoyuldu

Qətiyyətli mövqeyini 2020-ci ildə Vətən müharibəsində əməldə də isbat edən Azərbaycan Minsk qrupunun 28 il ərzində həll edə bilmədiyi münaqişəyə cəmi 44 gün ərzində hərbi meydanında son qoydu. Ölkəmizin ədalətli güc yolu ilə təmin etməsi, eyni zamanda 30 ilə yaxın bir müddətdə iki ölkə arasında nail oluna bilinməyən sülhün bağlanması istiqamətində də yol açdı. Cənubi Qafqazda reallıqlar tamamilə dəyişdi, Azərbaycan torpaqlarını işğalçılarıdan təmizlədi, suveren ərazilərini bərpa etdi.

Bununla da sadalananlarla bağlı üzərinə götürüldüyü missiyanı 28 il ərzində yerinə yetirməyən Minsk qrupunun fəaliyyətinə faktiki olaraq son qoyuldu.

Bəzi maraqlı ölkə və dairələr isə bu reallıqları heç cür qəbul etmək istəmirlər, həll olunmuş münaqişəni yenidən alovlandırmağa, bu ölü qurumu diriltməyə, süni yolla onu Cənubi Qafqazda baş verən proseslərə cəlb etməyə çalışırlar. Lakin artıq Minsk qrupunun mandatı de-fakto etibarsız sayılır. Bunun hətta həmsədr ölkələrin yüksək vəzifəli şəxsləri də rəsmi şəkildə etiraz ediblər.

Bununla da Minsk qrupunun bölgədə həll edəcəyi münaqişə, problem qalmayıb. Xatırladaq ki, müharibədən dərhal sonra Minsk qrupunun həmsədrləri Bakıya səfər etmişdilər. Bu, onların Azərbaycana müharibədən sonra birinci və sonuncu səfəri idi. Həmin zaman İlham Əliyev rəsmi Bakının Minsk qrupunun həmsədrlərinə bundan sonrakı fəaliyyətləri ilə bağlı bir neçə sual ünvanlamışdı: "Bizim xarici işlər nazirimiz Minsk qrupunun həmsədrləri ilə müxtəlif beynəlxalq tədbirlərdə görüşmüşdür və biz deyirdik ki, siz bizə deyin görək, nə ilə məşğul olmaq istəyirsiniz? Dağlıq Qarabağ münaqişəsi həll olunub, Azərbaycan ərazisində Dağlıq Qarabağ inzibati ərazisi yoxdur və olmayacaqdır. Siz nə ilə məşğul olmaq istəyirsiniz, deyin, biz də bilək və öz fikrimizi bildirək. Bir ildən çox müddətdə bu məsələ ilə bağlı bizə hər hansı bir təklif verilməmişdir. İndiki şəraitdə isə Minsk qrupu, onun həmsədrləri faktiki olaraq qeyri-funksional vəziyyətdədir".

Azərbaycan bu qurumun üstündən birdəfəlik xətt çəkib

2023-cü il iyulun 21-də "4-cü Sənaye İnqilabı dövründə Yeni Media" mövzusunda Şuşa Qlobal Media Forumunun açılış mərasimində İlham Əliyev bir daha beynəlxalq media qarşısında bəyan etdi ki, təəssüf olsun, uzun illər - 28 il ərzində Minsk qrupu çərçivəsində gedən danışıqlar heç bir nəticə verməyib. Ümumiyyətlə, həll üçün hər hansı düstür ortaya qoyulmayıb. O dövrdə çox ziddiyyətli, çox mübarizə bəyanatları verilib, bunda məqsəd münaqişəni dondurulması idi və bu, Azərbaycan üçün məqbul deyil-

di: "Bəziləri çalışdırlar ki, bu münaqişəni dondursunlar, danışıqları sonsuz etsinlər və ictimai diplomatiya təşəbbüsləri ilə Azərbaycana müəyyən bir aməkəndəlik toqun olunsun. Beləliklə, biz Ermənistanla biznes qurmağa, münasibətlərin yaxşılaşmasına məcbur olaq və guya ki, münaqişə gələcək nasillər tərəfindən həll ediləcəkdir".

Hazırda da Qərbi, o cümlədən ABŞ tərəfindən Minsk qrupunun fəaliyyətinin bərpası üçün müəyyən cəhdlər müşahidə olunur. Bu məkrli planda ən diqqətçəkən məqamlardan biri də odur ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi fonunda Qərbi bütün mövzularda Rusiyaya qarşı kəskin əks mövqə bildirir və, yalnız Qarabağ məsələsində Azərbaycanın maraqlarına qarşı Rusiya ilə uzlaşmağa hazır olduğunu nümayiş etdirir.

Amma ölü qurumun dirildilməsi üçün edilən istənilən cəhd əbəsdir və Azərbaycan dövləti, xalqı heç zaman buna razı olmayacaq. Azərbaycan 30 ilə yaxın bir müddətdə səbir və dözümlü nümayiş etdirərək münaqişənin sülh yolu ilə danışıqlar vasitəsilə həll olunmasını, bununla bağlı mandat almış ATƏT-in Minsk qrupunun hansısa konstruktiv addımlar atacağını ümidlə gözlədi. Amma təəssüf ki, həmsədrlər sadəcə öz işlərini bölgəyə, Azərbaycana turist səfərləri etməklə bitmiş hesab etdilər. Münaqişəni ədalətli yolla həll etmək əvəzinə tərəf tutdular və onu Ermənistanın xeyrinə olaraq dondurmaq, sonsuz etmək üçün təşəbbüslər göstərdilər.

Yarıtmaz Minsk qrupunun 28 il ərzində göstərdiyi yaramaz fəaliyyəti nə Azərbaycan dövlətinin, nə də xalqının yadından çıxarmayacaq. O da faktıdır ki, məhz bu qurum öz mandatına uyğun fəaliyyət göstərmiş olsaydı, heç 44 günlük müharibəyə də lüzum olmayacaqdı.

Bütün bu sadalananlara görə Azərbaycan dövləti və xalqı Minsk qrupunun fəaliyyətini bərpasına, ölkəmizə qarşı yeni vahid cəbhənin yaradılması kimi məkrli planlara heç zaman imkan verməyəcək.

Dövlət-xalq birliyimizin təcəssümü olan "dömr yumruğu" özü münaqişəni lazımi qaydada həll edib, indi xortladılmaq istəyən Minsk qrupunu işə haqq etdiyi yerə, yəni gəder-gəlməyə yollayıb.

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

Ermənistan indi də siyasi şantajla əl atır

XİN başçıların Moskva görüşündə rəsmi İrəvanın iddialarının tamamilə əsassız olduğu vurğulanıb

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyi ətrafında danışıqlar davam edir. Azərbaycan qalib tərəf kimi bu prosesi öz diktesi ilə idarə edir.

Son aylarda isə tərəflər arasında sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində danışıqlar xeyli intensivləşib. Həm ölkə liderləri, həm XİN başçıları arasında Vaşinqtonda, Brüsselə, Praqada, Moskvada, Kişinevəda keçirilən görüşlərdəki müzakirələr, əldə olunan razılıqlar onu deməyə əsas verir ki, tərəflər sülhə bir qədər yaxınlaşıblar.

İyulun 25-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun Rusiya Federasiyasına işğuzar səfəri naziri Sergey Lavrov ilə ikitərəfli, daha sonra isə Rusiya xarici işlər naziri Ermənistan xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan ilə üçtərəfli görüşləri də sülh danışıqlarının prosesinin tərkib hissəsi idi. Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması prosesinin müzakirə olunduğu görüşlərdə nazir Ceyhun Bayramov bölgədə mövcud vəziyyəti, Azərbaycan tərəfindən regionda sülh və təhlükəsizliyin bərqərar olunması istiqamətində atılan addımları əyləhinə Ermənistan tərəfindən törədilən hədə və qeyri-qanuni fəaliyyətlər, habelə təyayrələrin uçuşuna törədilən maneələr daxil, hərbi təxribatlar barədə ölkəmizin mövqeyini bir daha diqqətə çatdırıb. Ceyhun Bayramov bölgədə humanitar vəziyyətə dair səsləndirilən iddiaların tamamilə əsassız olmaqla yanaşı, həm də bu iddiaların siyasi manipulyasiya olduğunu vurğulayıb.

Görüşdə 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanatda təsbit edilmiş öhdəliklərə zidd olaraq, Ermənistan tərəfindən Laçın yolundan hərbi məqsədlər üçün ehtiyatların, habelə Azərbaycanın təbii sərvətlərinin qanunsuz daşınması üçün sui-istifadə hallarına qarşı həyata keçirdiyi tədbirlərin Azərbaycanın suveren hüququ olduğunu bildirilib. Bu məqsədlə, eyni zamanda Azərbaycan tərəfindən Laçın dövlət sərhədində buraxılış məntəqəsinin təsis edilməsinin zəruri tədbir olduğu diqqətə çatdırılıb. Nazir sərhəd-buraxılış məntəqəsinin yaradılmasından bəri erməni sakinlərinin hər iki istiqamətə səffaf, təhlükəsiz və nizamlanan ke-

çidi üçün şəraitin yaradılmasına baxmayaraq, Ermənistan tərəfindən iyulun 15-də keçirilən görüşünə qarşı törədilmiş təxribatın erməni sakinlərinin keçidində maneçilik törətdiyini bildirib. Hazırda Azərbaycan tərəfindən erməni sakinlərinin tibbi məqsədlər üçün keçidinin təmin olunduğu diqqətə çatdırılıb.

Nazir Azərbaycan tərəfinin erməni sakinlərinin ehtiyaclarının qarşılınması üçün "Ağdam-Xankəndi" yolundan və digər alternativ yollardan istifadə daxil olmaqla bir sıra təkliflər irəli sürülməsinə baxmayaraq, erməni tərəfinin bütün təkliflərə qarşı çıxması onların məkrli niyyətləri və humanitar vəziyyəti barədə iddiaların siyasi şantaj olduğunu söyləyib.

Azərbaycanın öz suveren ərazilərində yaşayan ermənilərin reinteqrasiyası tədbirlərinə müdaxilə cəhdlərinə son qoyulmasının, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün sözdə və əməldə Ermənistan tərəfindən qeyd-şərtsiz təsdiqlənməsinin, eləcə də öhdəliklərə zidd olaraq hələ də tam olaraq ölkəmizin ərazisində mövcud olan erməni sülh qüvvələrinin ərazilərimizdən çıxarılmasının bölgədə sülhün təmin edilməsi üçün ən zəruri şərtlər olduğu nazir Ceyhun Bayramov tərəfindən vurğulanıb.

Nazir həmçinin qeyd edib ki, danışıqlar prosesinin dinamika kifayət qədər yüksəkdir. Müzakirələrin nəticələri danışıqlar prosesinin özünün dinamikaından bir qədər aşağıdır. Lakin müsbət nəticələrin olmadığını söyləmək düzgün deyil. Bölgədə humanitar vəziyyətə dair səsləndirilən iddiaların tamamilə əsassızdır.

Xatırladaq ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Rusiyanın təşəbbüsü ilə XİN başçıları səviyyəsində bir neçə görüş keçirilib. İlk görüş 14 oktyabr 2021-ci il tarixdə Minsk şəhərində baş tutub. Nazirlər MDB Xarici İşlər nazirləri Şurasının iclası çərçivəsində Rusiya tərəfinin təşəbbüsü və vasitəçiliyi ilə görüşüblər. Ceyhun Bayramov Azərbaycan bölgədə mövcud olan münaqişə sonrası vəziyyəti və iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşdırılması ilə bağlı mövqeyini səsləndirib. Nazir 10 noyabr 2020-ci il və 11 yanvar 2021-ci il tarixlərdə imzalanmış üçtərəfli bəyanatların tam icra edilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

İkinci görüş 12 may 2022-ci ildə Düşənbədə reallaşdı. Bu üçtərəfli görüşdə tərəflər bölgədə

mövcud olan vəziyyət və bəyanatların yerinə yetirilməsi ilə bağlı məsələləri müzakirə ediblər.

Növbəti 3-cü görüş 14 oktyabr 2022-ci il tarixdə Astana şəhərində, 4-cü görüş isə Moskvada keçirilib. Rusiyanın təşəbbüsü ilə keçirilən sonuncu görüş bu il mayın 19-da baş tutub. Moskvada şəhərdəki görüş zamanı tərəflər "Sülh və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması haqqında" saziş layihəsi üzərində işi davam etdiriblər. Nazirlər arasında fikir ayrılıqlarının mövcud olduğu mövzular ətrafında konstruktiv fikir mübadiləsi aparılıb.

Onu da əlavə edək ki, sülh danışıqları ABŞ-nin vasitəsilə də aparılıb. Nazirlər Vaşinqtonda da bir araya gəliblər. ABŞ-nin partiyatında keçirilən görüş dövlət katibi Entoni Blinkenin təşəbbüsü ilə reallaşdı. 4 gün davam edən danışıqlarda nazir Ceyhun Bayramov bir daha həqiqətləri açıqlayıb və tərəflərin sülhə yaxın olduğunu bildirdi.

Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanısa da, İlham Əliyevin sülh müqaviləsinin imzalanması üçün irəli sürdüyü 5 təklifi qəbul etsə də, rəsmi İrəvan sülh müqaviləsinə imza atmaqdan hələ də boyun qaçıır. İyulun 25-də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan keçirdiyi mətbuat konfransında bir daha etiraz edib ki, Ermənistan hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyıb və Qarabağ Azərbaycan ərazisi kimi tanımayan ölkə yoxdur. Paşinyan əlavə edib ki, Ermənistan Qarabağın əhəlisinin taleyini həll edə bilməz.

Bütün bunların fonunda Hayastan siyasi şantajından da əl çəkmir. Amma məsələ ilə bağlı Azərbaycan Prezidentinin mövqeyi dəyişməzdir. İlham Əliyev bildirdi ki, Ermənistan dildə sözlərini əməldə göstərməli, kağız üzərində imza atmalıdır. Bu gün aparılan sülh danışıqlarının yekunlaşması həm Azərbaycana, həm də daha çox Ermənistanla lazımdır. Sülh anlaşması beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında imzalanmalı və postmüharibə reallıqları nəzərə alınmalıdır. Əgər Azərbaycanın tələbləri, şərtləri nəzərə alınmasa, sülh mümkün olmayacaq və bu da əlbəttə ki, Hayastanı acınacaqlı vəziyyətə düşməsi ilə nəticələncəkdir.

Rüşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Ermənistan tərəfindən nəqliyyat vasitələrinin "Laçın" buraxılış məntəqəsində cəmləşdirilməsi siyasi şouudur

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti iyulun 25-də "Laçın" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsinin qarşı tərəfdən olan girişində Ermənistan tərəfindən müxtəlif nəqliyyat vasitələrinin toplanmasını təşkil etməklə nümayişkarana şəkildə növbəti təxribat əməli planlaşdırıldığı barədə məlumat yaymışdır.

Azərbaycan tərəfi Ermənistanı təxribat xarakteri daşıyan və vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət edən əməllərdən çəkinməyə çağırırdı və baş verə biləcək hər hansı hadisəyə görə rəsmi İrəvanın məsuliyyət daşıyacağını bildirmişdi. Edilən xəbərdarlıqlara baxmayaraq, iyulun 26-da Ermənistan tərəfindən nəqliyyat vasitələrinin "Laçın" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsində cəmləşdirilməsi həyata keçirilib. Bu, Ermənistan tərəfinin siyasi şousu, manipulyasiyadır və növbəti təxribat cəhdidir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi ərazilərə malların daşınması üçün Ağdam-Xankəndi yolundan istifadə oluna biləcəyini dəfələrlə böyan edib. Yolu texniki və təbii göstəriciləri, xüsusilə işğaldan sonra yenidən qurulmaqda olan Bərdə-Ağdam yolu malların daha sürətli və səmərəli şəkildə çatdırılmasına imkan yaratdığı halda, özünü qondarma rejimin təmsilçiləri adlandırılan şəxslərin bu yoldan istifadədən nə üçün imtina etmələri qətiyyətlə başadışılın deyil.

Əslində isə bu, rəsmi açıq təzahürü və beynəlxalq ictimaiyyəti qarşıda tutaraq rəyini çatdırmaq cəhdidir.

Ermənistan bu addımla siyasi şou yaradır və siyasi möhtəklik nümunəsi ortaya qoyur. Xarici səfirliklərin, o cümlədən Avropa İttifaqının nümayəndələrini yığıb sərhədə gətirmək, sözün əsl mənasında, məsələdən tamamilə düzəltmək anlamına gəlir. Digər tərəfdən, Qərb ölkələrinin səfirliklərinin nümayəndələrinin bu tamaşada iştirakı riyakarlıqdan başqa bir şey deyil.

Ermənistanın və onun həvadarlarının növbəti şousu heç bir nəticə verməyəcək və iflasa məhkumdur.

Xatırladaq ki, Azərbaycan tərəfi Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalamaq niyyətində olduğunu böyan edib və bununla bağlı təkliflərini də qarşı tərəfə təklif edib. Bu, ərazilərin uzun illər işğal altında qalmasına baxmayaraq, ölkəmizin sülhsevər siyasət yürütdüyünü göstərir. Eyni zamanda Azərbaycan tərəfi Ermənistanı vəziyyəti gərginləşdirəcək hər hansı təxribatçı əməllərdən çəkinməyə çağırır.

Emin HÜSEYNOV: "Bir daha bildiririk ki, Ağdam-Xankəndi yolu malların daşınması üçün açıqdır"

"Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən məlumat verildiyi kimi, Ermənistan tərəfindən nəqliyyat vasitələrinin cəmlənməklə Laçın dövlət sərhədindən keçid məntəqəsində siyasi manipulyasiya və propaqanda məqsədilə təxribat cəhd göstərilir. Azərbaycan Respublikası tərəfindən müxtəlif səviyyələrdə böyan edilmiş ki, Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi ərazilərə malların daşınması üçün Ağdam-Xankəndi yolu istifadə oluna bilər".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Qarabağ iqtisadi rayonuна daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov deyib.

E.Hüseynov qeyd edib: "Yolun texniki və təbii göstəriciləri, xüsusilə işğaldan sonra yenidən qurulmaqda olan Bərdə-Ağdam yolu malların daha sürətli və səmərəli şəkildə çatdırılmasına imkan yaratdığı halda, özünü qondarma rejimin təmsilçiləri adlandırılan şəxslərin bu yoldan istifadədən imtina etmələri tamamilə başadışılın deyil. Burada məqsəd siyasi şou və siyasi möhtəklikdən başqa bir şey deyil."

Bir daha bildiririk ki, Ağdam-Xankəndi yolu malların daşınması üçün açıqdır".

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının nümayəndələri Bakı Limanına səfər ediblər

Iyulun 26-da Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Avropa İqtisadi Komissiyasının üzvləri Bakı Limanına səfər ediblər.

Limandan AZƏRTAC-a bildirilib ki, komitənin Türkiyə, Qazaxıstan, İran, Özbəkistan və Gürcüstan üzrə nümayəndələri və Azərbaycan Respublikasının Transit üzrə Koordinasiya Şurasının bir neçə üzvünün iştirak etdiyi görüşdə qonaqlara Bakı Limanının infrastruktur layihələri, texniki imkanları, əldə edilən nəticələr və yükəmə qabiliyyəti barədə məlumat verilib.

Eyni zamanda nümayəndə heyətinə regionun ilk Yaşıl Limanı olan Bakı Limanının ətraf mühitin mühafizəsi və Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə çatmaq üçün icra etdiyi və nəzərdə tutulan genişmiqyaslı layihələr barədə məlumat verilib, onları sualları cavablandırılıb.

Həmçinin qonaqlar limanın terminaları və iş prosesi ilə tanış olublar.

Azərbaycan ilə Rumıniya arasında energetika sahəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub

Buxarest səfəri çərçivəsində energetika naziri Porviz Şahbazov Rumıniyanın energetika naziri Sebastian Ioan Burduja ilə görüşüb.

Nazirlərdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Rumıniya prezidentlərinin qarşılıqlı səfərlərinin iki ölkə arasında əməkdaşlıq üçün əhəmiyyəti, energetika sahəsində münasibətlərin çoxşaxəli və intensiv inkişafı vurğulanıb. "Xəzər dənizi - Avropa İttifaqı "yaşıl enerji" döhlizi" ilə bağlı inkişaf planlarının Azərbaycan-Rumıniya enerji tərəfdaşlığı üçün strateji əhəmiyyəti bir daha qeyd edilib. "Yaşıl enerji" döhlizinin yaradılması çərçivəsində imzalanan memorandumla nəzərdə tutulan işlərin sürətlə həyata keçirilməsinin vacibliyi vurğulanıb. Eyni zamanda təbii qazla bağlı müqavilələr çərçivəsində müzakirələr aparılıb, bu istiqamətdə Romqaz ilə SOCAR arasında mütəmadi əlaqələrin əhəmiyyəti qeyd edilib. Qarşı tərəfdən SOCAR-ın Rumıniyadakı fəaliyyətinin yüksək qiymətləndirildiyi, bu fəaliyyətin inkişafının bazaradakı rəqabətlik və enerji təhlükəsizliyi nöqtəyi-nəzərdən əhəmiyyətli olduğu diqqətə çatdırılıb. Görüşdə enerji sahəsində ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıqdan irəli gələn bir sıra digər məsələlər də nəzərdən keçirilib.

Adında "qızıl" olan təşkilatın "qızıl işlər" görəcəyinə ümid edənlər çox idi. Əsir və girovlarımızı azad etmək üçün ermənilərlə təmas yaratmağa etibarlı kimsə olmadığı üçün biz də "Qızıl Xaç"dan yapıyıdıq. Beləliklə, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Bakı Nümayəndəliyi 3 mart 1992-ci ildən Azərbaycanda da fəaliyyətə başladı. Cəmi iki həftə sonra isə təşkilatın Ağdam və Bərdə rayonlarında ofisləri açıldı...

Təəssüf ki, təşkilat fəaliyyətə başladığı ilk gündən öz prinsiplərinə əməl etmədi, tərəfsizliyini qoruyub saxlamadı. Əksinə, tam olaraq ermənipərəst mövqə nümayiş etdirməkdən çəkinmədi...

Dəfələrlə müraciət edilməsinə rəğmən hələ I Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş şəxslərin taleyi ilə bağlı məsələni növbəti sona qədər araşdırmadı, hətta Azərbaycan tərəfinin mövzu ilə əlaqədar çoxsaylı müraciətlərini cavabsız qoydu. Birinci

Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş 54 hərbi "Qızıl Xaç" vasitəsilə ailələrinə məktublar göndərərək əlaqə saxlasalar da, onların sonrakı qocaları girov götürüldükdən sonra Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin adı Azərbaycanda tez-tez çəkilməyə başladı.

Xatırladaq ki, 1996-cı il iyulun 29-da Azərbaycan Respublikası ilə Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi arasında onun Azərbaycan Respublikası ərazisində yerləşən nümayəndəliyinin hüquqi statusu haqqında saziş imzalanıb. Sənədin ikinci maddəsində ifadə olunub ki, BQXX öz vəzifələrini yerinə yetirmək və qarşısına qoyduğu məqsədlərə nail olmaq üçün Azərbaycan Respublikasının ərazisində hüquqi şəxsə xas olan hüquqlardan istifadə edən nümayəndəlik təsis edir. Burada bir məqama xüsusi olaraq diqqət yetirək. BMT Nizamnaməsinin 2-ci maddəsinin 4-cü bəndi, beynəlxalq hüquq prinsipləri haqqında 1970-ci il bəyannaməsi və Avropada təhlükəsizlik və əməkdaşlıq üzrə 1975-ci il I avqust

tarixli Helsinki Yekun Aktında müəyyən olunmuş prinsiplərə görə dövlətlərin ərazi bütövlüyü və dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığı əsas şərtdir. Bütün bunları bilib-bilə BQXX Azərbaycanın qarşılaşdığı çətin situasiyadan istifadə edərək və öz mənfur planlarını həyata keçirmək məqsədilə Xankəndidə açılan ofisini Azərbaycanca yox, Ermənistan nümayəndəliyinə "tabe" etdi. Müharibə və postmüharibə zamanı bu təşkilatın əməkdaşlarının hərbi əməliyyat bölgələrində keşfiyyət xarakterli məlumatları Ermənistanə ötürməsi ilə bağlı ciddi və əsaslandırılmış şübhələr ortada ikən bu təşkilat indi də açıq tərəf kimi çıxış etməkdən çəkinmir.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Xankəndinin dəfələrlə Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olduğunu böyan etdiyi halda Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Xankəndi ofisinin İrəvan nümayəndəliyinə bağlı olması bütün hallarda beynəlxalq hüquq prinsiplərinin pozulması, bu təşkilat tərəfindən Azərbaycanın suverenliyinə hörmətsizliyin nümayişidir. Söz-söz, bu tendensiya son qoyulmalıdır. Bir halda ki, təşkilat 1996-cı ildə Azərbaycanla imzalanan sazişə görə, Azərbaycan Respublikasının dövlət mənafələrini nəzərdə almaq barədə

üzərinə öhdəlik götürüb, deməli, şərtlərə əməl etməlidir. Üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirmək əvəzinə biz son dövrlər təşkilatın fəaliyyət məqsədləri ilə uzlaşmayan, eyni zamanda Azərbaycan ərazisində Ermənistan silah-sursat daşınması ehtimallarını güman etməyə əsas verən hərəkətlərin şahidi oluruq. Belə ki, humanitar fəaliyyətdən çox komitə separatizm və terrorun müdafiəsində çətin rolunu oynayıb. Bunu deməyə qurumun bölgədəki fəaliyyətinə Azərbaycanda dost olmayan ölkələrin vətəndaşlarının, əməkdaşlarının məqsədləri formada daha çox cəlb edilməsi də əsas verir.

Əslinə qalsın, "Qızıl Xaç"ın Qarabağ bölgəsində mövcud formada fəaliyyəti üçün heç bir hüquqi və humanitar zəmin yoxdur. Təşkilat mandatına uyğun olaraq, silahlı münaqişələrin qurbanlarını qoruyulmalıdır. Bu gün Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti nəzarət zonasında yaşayan erməni sakinlərin heç bir formada xüsusi müdafiəsinə ehtiyac yoxdur. "Qızıl Xaç" təşkilatının Qarabağda "fəaliyyəti"nin yeganə məqsədi ermənilərin uydurduqları "humanitar böhran" yalanlarını "əsaslandırmaq", erməni təbliğatına "fakt" verməkdir.

Gölin hadisələrin ardıcılığına nəzər salsaq, Azərbaycan aprelin 23-də Er-

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və digər idarəetmə qurumlarının rəhbərləri tərəfindən 2023-cü ilin avqust ayında şəhər və rayonlarda keçiriləcək vətəndaşların qəbulu cədvəli

S/n	Qəbulu keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı və idarəetmə qurumunun rəhbəri	Qəbulun keçirildiyi şəhər, rayon	Əhatə olunan şəhər və rayonlar	Qəbulun keçirildiyi gün
1.	Baş prokuror Kamran Əliyev	Quba	Quba, Qusar, Xaçmaz	04
2.	Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev	Xızı	Xızı, Siyəzən, Şabran	07
3.	"Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin baş direktoru Ruslan Əliyev	Abşeron	Abşeron, Zəngilan	07
4.	Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzaev	Ağsu	Ağsu, İsmayıllı	09
5.	Daxili işlər naziri Vilayət Eyvazov	Qusar	Qusar, Quba, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən	10
6.	Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov	Naxçıvan	Naxçıvan, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Şahbuz, Şürur	11
7.	Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı	Ağstafa	Ağstafa, Qazax, Tovuz, Şəmki, Gədəbəy	15
8.	Səfərbərlik və Harbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Mürsəl İbrahimov	Sumqayıt	Sumqayıt, Abşeron, Xızı, Qubadlı, Şuşa, Zəngilan	16
9.	Baş prokuror Kamran Əliyev	Samux	Samux, Göygöl, Daşkasan, Kəlbəcər	17
10.	Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri Qosqar Təhməzli	Beyləqan	Beyləqan, Füzuli, Xocavənd	17
11.	Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev	Goranboy	Goranboy, Naftalan, Xocalı	18
12.	Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin sədri Saleh Məmmədov	Quba	Quba, Qusar	18
13.	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin sədri Zaur Mikayılov	Yevlax	Yevlax, Mingəçevir	18
14.	İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Zaur Əliyev	Qazax	Qazax, Ağstafa, Tovuz	18
15.	Gənclər və İdman naziri Fərid Qayıbov	Salyan	Salyan, Neftçala	21
16.	Mədəniyyət naziri Adil Kərimli	Tovuz	Tovuz, Ağstafa, Qazax, Şəmki, Gədəbəy	23
17.	Baş prokuror Kamran Əliyev	Qax	Qax, Şəki, Balakən, Zaqatala	25
18.	Ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev	Naxçıvan	Naxçıvan, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Şahbuz, Şürur	25
19.	Energetika naziri Porviz Şahbazov	Gədəbəy	Gədəbəy, Şəmki, Daşkasan	25
20.	Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev	Mingəçevir	Mingəçevir, Yevlax	25
21.	İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov	Şəki	Şəki, Qax	25
22.	"Azərİstixtəçizət" ASC-nin sədrinin vəzifəsini müvəqqəti icra edən İlham Mirzəliyev	Şabran	Şabran, Siyəzən	25
23.	Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Şahin Bağirov	Oğuz	Oğuz, Qəbələ	26
24.	Aİla, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova	Sumqayıt	Sumqayıt, Qubadlı	29
25.	Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev	Zaqatala	Zaqatala, Şəki, Oğuz, Qəbələ, Qax, Balakən	30
26.	"Azərişiq" ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov	Yevlax	Yevlax, Ucar	30
27.	Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədov	Şamaxı	Şamaxı, İsmayıllı, Qobustan	31
28.	Fövqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov	Şəki	Şəki, Qax	31

Vətəndaşların qəbulu müəyyən edilmiş günlərdə saat 10:00-da başlayır.

Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi humanitar mandatından sui-istifadə etməməlidir

Ermənistanın Azərbaycana təcvüzü başlayandan, ermənilər Xocalıda qanlı faciə törədib qız-gəlinlərimizi, uşaqları və qocaları girov götürüldükdən sonra Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin adı Azərbaycanda tez-tez çəkilməyə başladı.

Adında "qızıl" olan təşkilatın "qızıl işlər" görəcəyinə ümid edənlər çox idi. Əsir və girovlarımızı azad etmək üçün ermənilərlə təmas yaratmağa etibarlı kimsə olmadığı üçün biz də "Qızıl Xaç"dan yapıyıdıq. Beləliklə, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Bakı Nümayəndəliyi 3 mart 1992-ci ildən Azərbaycanda da fəaliyyətə başladı. Cəmi iki həftə sonra isə təşkilatın Ağdam və Bərdə rayonlarında ofisləri açıldı...

Təəssüf ki, təşkilat fəaliyyətə başladığı ilk gündən öz prinsiplərinə əməl etmədi, tərəfsizliyini qoruyub saxlamadı. Əksinə, tam olaraq ermənipərəst mövqə nümayiş etdirməkdən çəkinmədi...

Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş 54 hərbi "Qızıl Xaç" vasitəsilə ailələrinə məktublar göndərərək əlaqə saxlasalar da, onların sonrakı qocaları girov götürüldükdən sonra Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin adı Azərbaycanda tez-tez çəkilməyə başladı.

Xatırladaq ki, 1996-cı il iyulun 29-da Azərbaycan Respublikası ilə Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi arasında onun Azərbaycan Respublikası ərazisində yerləşən nümayəndəliyinin hüquqi statusu haqqında saziş imzalanıb. Sənədin ikinci maddəsində ifadə olunub ki, BQXX öz vəzifələrini yerinə yetirmək və qarşısına qoyduğu məqsədlərə nail olmaq üçün Azərbaycan Respublikasının ərazisində hüquqi şəxsə xas olan hüquqlardan istifadə edən nümayəndəlik təsis edir. Burada bir məqama xüsusi olaraq diqqət yetirək. BMT Nizamnaməsinin 2-ci maddəsinin 4-cü bəndi, beynəlxalq hüquq prinsipləri haqqında 1970-ci il bəyannaməsi və Avropada təhlükəsizlik və əməkdaşlıq üzrə 1975-ci il I avqust

tarixli Helsinki Yekun Aktında müəyyən olunmuş prinsiplərə görə dövlətlərin ərazi bütövlüyü və dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığı əsas şərtdir. Bütün bunları bilib-bilə BQXX Azərbaycanın qarşılaşdığı çətin situasiyadan istifadə edərək və öz mənfur planlarını həyata keçirmək məqsədilə Xankəndidə açılan ofisini Azərbaycanca yox, Ermənistan nümayəndəliyinə "tabe" etdi. Müharibə və postmüharibə zamanı bu təşkilatın əməkdaşlarının hərbi əməliyyat bölgələrində keşfiyyət xarakterli məlumatları Ermənistanə ötürməsi ilə bağlı ciddi və əsaslandırılmış şübhələr ortada ikən bu təşkilat indi də açıq tərəf kimi çıxış etməkdən çəkinmir.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Xankəndinin dəfələrlə Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olduğunu böyan etdiyi halda Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Xankəndi ofisinin İrəvan nümayəndəliyinə bağlı olması bütün hallarda beynəlxalq hüquq prinsiplərinin pozulması, bu təşkilat tərəfindən Azərbaycanın suverenliyinə hörmətsizliyin nümayişidir. Söz-söz, bu tendensiya son qoyulmalıdır. Bir halda ki, təşkilat 1996-cı ildə Azərbaycanla imzalanan sazişə görə, Azərbaycan Respublikasının dövlət mənafələrini nəzərdə almaq barədə

üzərinə öhdəlik götürüb, deməli, şərtlərə əməl etməlidir. Üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirmək əvəzinə biz son dövrlər təşkilatın fəaliyyət məqsədləri ilə uzlaşmayan, eyni zamanda Azərbaycan ərazisində Ermənistan silah-sursat daşınması ehtimallarını güman etməyə əsas verən hərəkətlərin şahidi oluruq. Belə ki, humanitar fəaliyyətdən çox komitə separatizm və terrorun müdafiəsində çətin rolunu oynayıb. Bunu deməyə qurumun bölgədəki fəaliyyətinə Azərbaycanda dost olmayan ölkələrin vətəndaşlarının, əməkdaşlarının məqsədləri formada daha çox cəlb edilməsi də əsas verir.

Əslinə qalsın, "Qızıl Xaç"ın Qarabağ bölgəsində mövcud formada fəaliyyəti üçün heç bir hüquqi və humanitar zəmin yoxdur. Təşkilat mandatına uyğun olaraq, silahlı münaqişələrin qurbanlarını qoruyulmalıdır. Bu gün Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti nəzarət zonasında yaşayan erməni sakinlərin heç bir formada xüsusi müdafiəsinə ehtiyac yoxdur. "Qızıl Xaç" təşkilatının Qarabağda "fəaliyyəti"nin yeganə məqsədi ermənilərin uydurduqları "humanitar böhran" yalanlarını "əsaslandırmaq", erməni təbliğatına "fakt" verməkdir.

Gölin hadisələrin ardıcılığına nəzər salsaq, Azərbaycan aprelin 23-də Er-

mənistanla sərhəddə "Laçın" keçid-buraxılış məntəqəsini yaradır. İyunun 15-də Ermənistan tərəfindən keçid məntəqəsi atəşə tutulur, Azərbaycanın bir sərhədçisi yaranır. Sərhəd-buraxılış məntəqəsi bir müddət bağlanır.

Iyunun 24-də Azərbaycan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Azərbaycanı Nümayəndəliyinin rəhbəri Draqana ilə görüşüb Laçın yolu ətrafında vəziyyəti, habelə BQXX-nin Azərbaycanın Xankəndi şəhərində fəaliyyəti məsələlərini müzakirə edir. İyunun 26-da sərhəd-keçid məntəqəsi yenidən açılır.

Iyulun 11-də BQXX-nin avtomobilləri Laçın yolu ilə Xankəndiyə qanunsuz yük keçirərək Azərbaycan sərhədçiləri tərəfindən saxlanılır. BQXX yaranmış vəziyyətə görə üzr istəməkdənsə, dolaşq bir açıqlama verir: "BQXX-ya məxsus olan heç bir nəqliyyat vasitəsində belə məhsullara rast gəlinməmişdir. Bütün humanitar yüklər Azərbaycan Respublikasının gömrük orqanları tərəfindən yoxlanılır. Lakin təəssüflər olsun ki, icarəyə götürülmüş və üzərinə müvəqqəti olaraq BQXX emblemi vurulmuş dörd nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü bizə məlumat vermədən öz maşınlarında kommersiya məqsədli yükləri keçir-

məyə cəhd ediblər. Bu şəxslər BQXX əməkdaşları olmayıblar və onlarla olan xidməti müqavilələrə dərhal xitam verilib".

Belə yerlərdə deyiblər ki, utanmayan sonra oynamağa nə var? Avtomobil idarə edən erməni, avtomobilin üstündə BQXX emblemi, sürücünün əlində BQXX ilə bağlanmış müqavilə. Baş vermiş qanunsuzluqla bağlı məsuliyyəti öz üzərinə götürməyə üçün görən "Qızıl Xaç" a daha nə lazımdır?

Bu bir həqiqətdir ki, Xankəndidə və ona yaxın erməni sakinlərin yaşadığı ərazilərdə heç bir humanitar böhran baş verməyib bundan səbəb belə gəlməz. Ermənilərə humanitar məqsədlər üçün istifadəyə verilmiş Laçın yolundan Qarabağ hərbi silah-sursat, eyni zamanda Qarabağda yenidən münasibə ocağı yaratmaqda maraqlı olan separatçılar daşır. Və bunlar da birbaşa toxunulmazlıq hüququ, beynəlxalq mandatı olan "Qızıl Xaç" vasitəsilə həyata keçirilir. Biz bunu deməkdən çəkinməməliyik. Nazir C.Bayramov Draqana Kojiçlə görüşündən dərhal sonra Qarabağda yaşayan erməni icmasının bir qrup üzvü Ağdamdan Xankəndiyə gedən avtomobil yolunun Əsgəran rayonu ərazisindən keçən hissəsinə beton bloklar

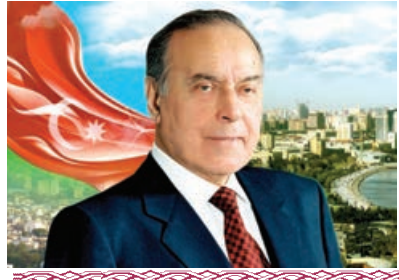
düzərək yolu bağlayıb və Azərbaycan gələcək humanitar yükləri qəbul etməyəcəklərini bildirib. Göründüyü kimi, Qarabağda yaşayan ermənilərin hələlik "humanitar" yardımı ehtiyacı yoxdur və heç bir orzaq çatışmazlığından da səbəb gəlməz.

Azərbaycan XİN böyanatı verərək bildirib ki, "böyük miqdarda dərman preparatları və yüklərin daşınması və tədarüki üçün Azərbaycan tərəfindən Ağdam-Xankəndi yolundan istifadə etməklə yardım təklif edilib. Lakin buna baxmayaraq, erməni tərəfi təklidlə yoldan imtina edir". Bu, ermənilərin "gərgin humanitar vəziyyət" iddialarının siyasi manipulyasiya və təzyi vasitəsi olduğunu bir daha sübut edir.

"Qızıl Xaç" a gəldikdə, bu təşkilat anlamalıdır ki, üzərinə götürdüyü missiya elə qızıl kimi işdir. Onu saxtalaşdırmaq, çirkin məqsədlər üçün istifadə etmək rüsvayçılıqdır. Tərəflərin razılığı ilə burada "fəaliyyət" göstərən təşkilatın rəhbərləri başa düşməlidirlər ki, qəlp iş görsələr, bir gün gəldikləri kimi gedərlər. Odur ki, humanitar mandatlarından sui-istifadə etməməlidirlər.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Heydər Əliyev ili 2023

Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyev haqqında danışmaq çox çətindir. Hətta xatirələrdə belə bu böyük siyasət adamını, dövlət xadimini, lideri və yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik şəxsiyyəti tam təqdim etmək mümkün deyildir. Çünki Heydər Əliyev çox dərin mənaəviyyətə, yüksək iradəyə və əxlaqə malik şəxsiyyət olmaqla yanaşı, həm də qeyri-adi strateji zəka sahibi idi. Buna görə də Ulu Öndərin ifadə etdiyi fikirləri hətta illər sonra tam anlamaq asan deyildir. Lakin Heydər Əliyev kimi dahi insanla uzun illər bir yerdə işləməyin özünü də qiymətli, əziz və faydalı xatirələri vardır. Mən onların bir qismini bölüşmək istədim.

Tələbkar, qayğıkeş və yorulmaz lider. Böyük məktəb!

Dahi şəxsiyyətlərlə birgə işləmək hər insanın qismətinə yazılmışdır. Mənim uzun illər Azərbaycan Respublikasında yüksək vəzifələrdə çalışmışam bu baxımdan həyatımın ən məhsuldar və mənalı dolu mərhələsidir. Həm də ona görə ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında illərlə çalışmışam. Mənim üçün çox böyük əhəmiyyəti olan üç məsələ haqqında indi də çox düşünürəm. Onları üç qrupa böldürəm: birincisi, Heydər Əliyev dahi şəxsiyyət kimi idarəetmə ilə öyrətməyi bir-biri ilə hey-rətamiz dərəcədə uyğunlaşdırma bilən böyük siyasətçi idi. İkincisi, Heydər Əliyev sözün yüksək mənasında mənaəvi-əxlaqə dəyərlərə sahib, milli mədəniyyəti tam gözləyən və uzaqgörən bir Prezident idi. Üçüncüsü, Ulu Öndər birgə işlədiyi insanları böyük qayğı ilə idarə edən, tələbkar, nizam-intizamlı və millətə sıx bağlı olan Böyük Lider idi!

Heydər Əliyevin hər kəlməsində hikmət görürdüm. İndi Ulu Öndərin ifadə etdiyi fikirləri tez-tez xatırlayıram, demək olar ki, hər gün onları təkrarlayıram. Xüsusilə dövlətin müstəqilliyi və millətin inkişafı ilə əlaqədar söylədikləri yaddaşında möhkəm yer almışdır. Ulu Öndər öyrədirdi: "Respublikamızın qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri Azərbaycanın mənafeyini dünya miqyasında müdafiə etməkdir, sənəti, sənəti, sənəti siyasətin yeridilməsidir. Qarşıda böyük vəzifələr durur. Bizim xarici siyasətimiz ilk növbədə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini təmin etməyə yönəldilməlidir. Vəzifə dünyanın bütün dövlətləri ilə bərabərliyə, qarşılıqlı faydalı əlaqələr yaratmaq və inkişaf etdirməkdir, bu əlaqələrdən həm Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq mövqelərini möhkəmlətmək, həm də respublikanın iqtisadiyyatını, elmینی, mədəniyyətini inkişaf etdirmək üçün səmərəli istifadə etməkdir ibarətdir".

Bu fikirlərdə cəmiyyətin mədəniyyəti, ölkənin iqtisadiyyatı, dövlətin müstəqilliyi və dünya miqyasında nüfuzunu daim artırmaq zəruriliyi dahiyanə ifadə edilmişdir. Hər dəfə dövlətçilik fəlsəfəsi haqqında düşünürkən mən bu fikirləri təkrar-təkrar ağımdan keçirirəm. Məsələ həm də onlarla bağlıdır ki, Ulu Öndərin rəhbərliyi altında işlədiyim müddətdə siyasətin inceliklərini ondan öyrənməyə çalışmışam. Bunun üçün Ümummilli Lideri həmişə çox diqqətə dəyərli, hər bir cümləsindəki hikməti anlamaya çalışmışam. Şübhə etmirəm ki, Heydər Əliyevdən öyrənə bildiklərim bütövlükdə həyatımın hər bir sahəsində mənə əvəzədləməz dəstək olmuşdur və indi də onları rəhbər tutaraq davam etməyə çalışıram. Onun qeyri-adi strateji düşüncə sahibi olduğunu nəinki görürdüm, həm də bir yerdə işləyəndə təsirini və qüdrətini öz üzərimdə hiss edirdim. Heydər Əliyev çox güclü inandırma və əsaslandırma qabiliyyətinə malik şəxsiyyət idi.

Bununla yanaşı, Ulu Öndərin böyük səbr və dərin düşünlümlü hesablamaları vardı. Buna görə də Heydər Əliyev bir dəfə də olsun, vaxtından əvvəl addım atmaz, heç zaman tələsməzdi. Həmişə hər bir incə məqamı belə təhlil edib qərar verər, onunla işləyən hər bir kəsi də bu ruhda formalaşdırırdı. Şəxsən mənəm üçün bu özəllik çox qiymətli idi və çalışmışam ki, böyük şəxsiyyətin həmin yüksək mənəvi-əxlaqə, siyasi, iradi, diplomatik keyfiyyətlərindən özüm üçün faydalı nəsə götürürəm.

Heydər Əliyev çox yenilikçi idi. Yuxarıda vurğuladığım keyfiyyətlər Ulu Öndərə həmişə yenilik etməyə imkan verirdi. Bu səbəbdən Heydər Əliyevin hər dəfə yeni ideya ilə çıxış etməsi məni təəccübləndirmirdi, əksinə, bunu tam normal hal kimi qəbul edirdim. Çalışmışam ki, Ulu Öndərin ifadə etdiyi fikirləri dəqiqliklə özüm üçün qeyd edim. Bu vərdiş də mənə çox şey öyrətdi. Məsələn, Heydər Əliyevin həmişə ölkənin gələcəyi haqqında düşüncəsi əsl məktəb idi.

Dünya tarixində nadir dövlət başçısı-lider olmuşdur ki, ölkənin gələcəyini həmişə düşünsün və praktiki fəaliyyətində bu amal uğrunda var gücü ilə çalışsın. Heydər Əliyevin fəaliyyəti bu aspektdə bütün dünya üçün bir örnəkdir. Görürdüm ki, heç bir çətinlik, maneə, tələ və ya itihamlar onun möhkəm iradəsinə sındıra bilmirdi. Bu baxımdan Heydər Əliyevlə birgə çalışmaq ciddi sınaq məktəbi, idarəetmə və Vətəni sevməyi öyrənmək fürsəti idi. Bu yerdə mən 2010-cu ildə

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 87-ci ildönümünü münasibətilə keçirilən tədbirdə dediyim fikirləri bir daha xatırlatmaq istədim: "Mən Heydər Əliyevi insan qalaktikasının ən parlaq ulduzu hesab edirəm. Xoşbəxtəm ki, onunla bir yerdə işləmişəm. Həyatda başqa heç nəyə nail olmasaydım da, bu, mənim üçün kifayət edərdi. Dünyanın 60-dan çox ölkəsinin rəhbərlərinin bir neçə nəslini tanımaq, müxtəlif nümayəndə heyətlərinin tərkibində onlarla görüşmüşəm, onlarla aparılan danışıqlarda iştirak etmişəm. Bu görüşlər mənim üçün bir nəticəyə gəlmək, fikir söyləməyə, qərar qəbul etməyə üçün çox böyük əhəmiyyətə malik olub. Səmiyyətlə deyirəm: mən nə XX əsrdə, nə də XXI əsrin əvvəllərində o dövlət başçılarında Heydər Əliyev kimi şəxsiyyət görə bilməmişəm. Çünki dövlətlər olan görüşlər, edilən söhbətlər, aparılan danışıqlar zamanı mübaliğəsiz, şişirtmədən deyirəm ki, onları Heydər Əliyev simasının, dihanının, zəkasının kölgəsində qaldıqlarını görmüşəm. Bunu zaman da sübut edir. Heydər Əliyev sağlığında tarixə çevrilmiş insan idi. Heydər Əliyev bütün situasiyalarda xalqa nə cür xidmət etməyin yolunu göstərdi. O, hər addımında böyük bir vətəndaş olduğunu, Vətəninə, millətine nə qədər ürəkdan bağlı olduğunu nümayiş etdirirdi. Bir dəfə Fransaya səfərim zamanı orada gənc fransız haradan olduğunu soruşdu. Cavabında SSRİ-dən olduğunu dedim. O da fransızca bir neçə dəfə Lev Yaşin və Əliyev dedi. Düzü, əvvəlcə bu sözlərin mənasını anlamadım. Yanımdakı tanışımın onun nə dediyini soruşduğunda dedi ki, əfsanəvi futbolçu Lev Yaşin və dünya miqyaslı dövlət adamı Heydər Əliyev haqqında danışır. Görün ödənin 80-ci illərdə Avropanın mərkəzi şəhərlərində SSRİ-ni kimin vasitəsilə tanıyırdılar".

Ulu Öndərlə işlədiyim müddətdə ona da tam əmin oldum ki, Heydər Əliyev xalqa, torpağa bağlılığı çox

Xatirələrdə əbədi yaşayan dahi şəxsiyyət

Heydər Əliyev - müstəqil Azərbaycanın qurucusu, rəhbəri və lideri

güclüdür. Bu baxımdan Ümummilli Liderin gördüyü işlər və ümumiyyətlə, qoyduğu iz tariximizdə yeganə haldır, təkrar olunmazdır və əvəzədləməzdir. Bu monada Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının tarixi yaddaşındadır, o daim qalacaqdır, əbədidir. Çünki hər bir xalq üçün onun müstəqil dövlətçiliyi ən böyük sərvətdir.

Heydər Əliyev çox zəngin siyasi-mənəvi sərvət qoyub. Ulu Öndərin bizə miras qoyduğu dövlətimizi qoruyub saxlamalı və daha da inkişaf etdirməliyik. Ulu Öndər bizə dövlətçiliyin sirrini açaırdı. İlk gündən seçdiyimiz yola daim sədaqətli olmuşam və bu yolu seçdiyimə görə həmişə fəxr etmişəm.

Ancaq bir məqamı da etiraf etmək lazımdır. Məsələ belədir ki, Heydər Əliyev kimi bir siyasi və dövlət xadimi haqqında danışmaq onunla bir yerdə işləmiş insanlar üçün heç də asan deyildir, hətta çox çətindir. Çünki Ulu Öndər tarixi şəxsiyyət və siyasətçi kimi elə bir fenomenidir ki, haqqında ifadə edilən fikirlərin onu tam xarakterizə edə bilməsi çətin işdir. Lakin Heydər Əliyevlə işləmək həm də böyük iradəyə, tələbkarlığa, qayğıkeş və mehriban insan idi.

Qeyri-adi strateji zəka: Zamanı qabaqlayan Prezident-Lider!

Bir fikri də bölüşmək istədim. Əminəm ki, insanların həyat yoluna işiq saçan və yüksək mənaəviyyətə sahib olan böyük şəxsiyyətlər həmişə adi insanların yaşadığı həyat tərzinin fəvqündə dayanırlar. Ulu Öndərin həərəkətləri sadə olsa da, onların arxasında həmişə böyük məna dururdu. Mən bunları xüsusilə xarici səfərlərdə daha çox hiss edirdim. Heydər Əliyev heydərçilik dərəcədə diplomatik davranışları və nitqi ilə sadəliklə dərinliyi vohdətə təqdim edə bildirdi. Açıq, bununla böyük qürur hissi keçirirdim. Həm də ona görə ki, belə bir liderin yanında insan özünü çox nikbin və yenilməz hiss edirdi.

Heydər Əliyev çox dərin və böyük İdeya insanı idi. Bunu duymadan atıldığı addımların, yeridiyi siyasətin, ifadə etdiyi diplomatik üsulların əsl mənasını anlamaq asan deyildi. Yalnız o halda Heydər Əliyevin uzaqgörənliyini, necə yüksək strateji təfəkkürə sahib olduğunu dərk etmək mümkündür. Bu kontekstdə bir xatirəmi də yada salmaq istədim. 2014-cü ildə mətbuata verdiyim müsahibədə demişdim: "Etiraf edirəm ki, bəzən Heydər Əliyevin cümləsində və ya praktiki addımında hansı məqsədin qarşıya qoyulduğunu vaxtında dərk etmək çətin olurdu. Ümummilli Lider bütün insanlardan bir neçə addım irəlini düşünür və ona uyğun olaraq hərəkət edirdi".

Əlbəttə, bir tərəfdən, sevinir və qürur duyurdum ki, xalqımızın taleyi möhkəm əllərdədir, digər tərəfdən isə, siyasətin inceliklərini Heydər Əliyevdən öyrənməyə çalışırdım. Bununla bağlı yaddaşında indi də canlı olan nümunələr vardır. Məsələn, 2001-ci il yanvarın 25-də Heydər Əliyevin Strasburqdakı tarixi çıxışı unudulmazdır. Həmin tədbir Azərbaycanın Avropa Şurasına üzvlüyə qəbul edilməsi ilə bağlı keçirilirdi. Heydər Əliyevin orada söylədiyi nitq indiyə qədər qulaqlarımda səslənir. Bu nitqində Ümummilli Lider ölkənin xarici siyasətinin üç strateji aspektini böyük ustalıqla ifadə etdi. Bunlar aşağıdakılardan ibarət idi: birincisi, dövlətin xarici siyasətinin təməlinə mədəniyyətə uyğun sülhün təminatını təmin etməsi; ikincisi, qarşıda duran başlıca vəzifələr Azərbaycanın Avropaya, Qərbi mədəniyyətinə, ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanan cəmiyyət quruculuğu müstəvisində müəyyən edilən və nəhayət, üçüncüsü, bu vəzifələrin həyata keçirilməsi mexanizmi Azərbaycanın geomanəni bir məkana kimi Şərqlə Qərbin sintezini təmin etməsi, iki qitə, iki sivilizasiya arasında körpü rolunu oynaması əsasında konkret məzmun alır.

Bu fikirlər həm siyasi-strateji, həm də siyasi-nəzəri aspektdə dahiyanədir. Onlar fəlsəfi səviyyədə ümumiləşdirilmişdir ki, müasir filosoflar, siyasətşünaslar üçün də çox maraqlıdır. Ulu Öndərin bu və buna bənzər fikirləri və ideyaları araşdırılmalı, ümumiləşdirilməli və dərsliklərə salınmalıdır. Onlar bizim gənclər üçün çox faydalı olardı.

Qeyd etdiyim aspektdə başqa bir misal kimi Ulu Öndərin Çin səfərini göstərə bilərəm. Çin ənənəvi olaraq müdrikliyi və incə siyasəti ilə tanınır. Dəfələrlə Heydər Əliyevin çinli siyasi liderlər tərəfindən böyük hörmətlə qarşılandığını, Azərbaycanın dövlət başçısının müdrikliyinin qəbul və təqdir edildiyinin şahidi olmuşam. Azərbaycan rəhbərinin onlar bütövlükdə Şərqi böyük siyasi xadimi kimi qiymətləndirildilər. Çünki Heydər Əliyev Şərqi mədəniyyəti, ənənəsi və siyasətinin inceliklərini dərindən bildirdi.

İndi bizim hamımız haqlı olaraq 44 günlük Vətən müharibəsi ilə qürur duyuruq. Çünki Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə düşməni darmadağın edib ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmişik. Bu böyük uğurun əldə edilməsində Ulu Öndərin böyük əməyinin olduğunu da heç zaman unutmamalıyıq. Bunu Prezident İlham Əliyev də həmişə haqlı olaraq vurğulayırdı.

Heydər Əliyev qısa müddətdə xarici siyasətin prioritetlərini müəyyənləşdirdi. Həmin bağlılıqda da artıq tarixə qovuşmuş Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli məsələsinin xarici siyasətdəki yerini dəqiqləşdirdi. Mən o illərdə Ulu Öndərin hansı yüksək entuziazm, həvə və zəhmətlə çalışdığını canlı şahidyəm. Heydər Əliyev yorulmaq bilmirdi, qarşısına qoyduğu məqsədə çatmaq üçün var gücü ilə çalışdı. Ümummilli Lider həmişə bizləri də ruhlandırır, qələbənin mütləq Azərbaycanın olacağını inanımı əminliklə ifadə edirdi. Heydər Əliyev komandasının üzvlərini elə motivasi-

ya edirdi ki, hər bir insan bütün gücünü işə yönəldirdi. Bunların nəticəsində Heydər Əliyev həm ölkə daxilində, həm ordu quruculuğunda, həm də beynəlxalq miqyasda ciddi uğurlar əldə etdi. Gözümüzün qarşısında cəmiyyəti daha da toparlanırsın, insanlar Vətən uğrunda həmrəy olur və dünya dövlətləri Azərbaycanın haqq işini dəstəkləməyə başladılar.

Onu da deyim ki, xarici siyasət kursunun digər prioritetləri istiqamətində də böyük uğurlar əldə edilirdi. Məsələn, Cənubi Qafqaz ölkələri arasında yalnız Azərbaycanın liderliyi və müstəqil siyasət yürütməsi dünya tərəfindən etiraf olunurdu. Ölkə regional və global miqyasda enerji təhlükəsizliyinin təminatçılarından birinə çevrilirdi. Azərbaycan Cənubi Qafqazda perspektivli iqtisadi əməkdaşlığın, multikulturalizmin, mədəniyyətlər və dinlərarası dialoqun sivil modelini təklif edən dövlətə çevrilirdi. Bu gün Prezident İlham Əliyevin Heydər Əliyev siyasətini uğurla davam etdirməsi bütün bunlara görə böyük şansıdır.

Heydər Əliyevin daha bir yüksək mənəvi keyfiyyəti öz xalqına, Vətəninə və soydaşlarına sarsılmaz inamla bağlı olmasından ibarətdir. Ulu Öndər Azərbaycanca və azərbaycanlılara inanırdı. Harada yaşamasından asılı olmayaraq azərbaycanlıları düşünürdü. Həmişə bizə deyirdi ki, Azərbaycan çox güclü və sayılan dövlətlərdən olacaq və bunu sizlər görəcəksiniz. Azərbaycanın ən çətin hallarda belə yolumdan dönməyəcəyini söyləyirdi.

bi Heydər Əliyev idi. Tale belə gördü ki, o, Azərbaycanın rəhbəri oldu. Ulu Öndər öz xalqını çox sevirdi, Azərbaycana bütün varlığı ilə bağlı idi və çox inanırdı. Bizim hamımız belə də onun inamına, etimadına layiq deyilik, amma o bunu edirdi. Bunun da əvəzində biz ona inanırıq. Bu gün də biz inanırıq ki, Heydər Əliyevin qoyduğu yol ən düzgün yoldur".

Heydər Əliyevlə bağlı xatirələr, əlbəttə, bu yazıda vurğuladığımızla məhdudlaşdır. Ulu Öndər dövlət başçısı, siyasi lider, yüksək mənəvi dəyərlərə malik şəxsiyyət kimi çox koloritli, xarizmatik rəhbər idi. Onunla işlədiyim hər saniyə belə mənim üçün bir məktəb idi. Ancaq yəndə bir məqamı vurğulamaq yerinə düşərdi: Heydər Əliyev qeyri-adi strateji zəkaya malik Prezident-Lider idi! Onu da deyim ki, mən "qeyri-adi təfəkkür sahibi" dedikdə, onunla uzun müddət bir yerdə çalışmaq qismətini yalnız mənə kimi Ulu Öndərin yalnız gələcəyi öncədən görə bilmək kimi bütün bunlara görə böyük təmürə tutmuram! Heydər Əliyev işlədiyi hər anda belə yüksək strateji təfəkkür sahibi olduğunu sübut edirdi. Ümummilli Lider qarşısı hansı çətinlik çıxırsa-çıxırsın, hansı mürəkkəb vəziyyət yaranırsa-yaranırsın, heç zaman təmkinini, uzağa, gələcəyə baxış qüdrətini itirmirdi. Son dərəcə böyük səbr və dəqiq məntiqlə baş verənləri biza izah edir və eyni zamanda ən səmərəli çıxış yollarını müəyyənləşdirərək ifadə edirdi. Biz görürdük ki, Heydər Əliyev öz zəngin dövlətçilik təcrübəsini hansı dəqiqliklə müstəqil dövlət quruculuğu kursunda tətbiq edir. Təcrübə göstərdi ki, Ulu Öndər dövlətçilik və müstəqilliklə bağlı bütün məsələlərdə tam haqlı olmuşdur!

Şübhə etmirəm ki, Prezident İlham Əliyevin qazandığı bütün uğurlarda Heydər Əliyevin uğurlu lider yetişdirən yüksək səviyyəli siyasi məktəbinin böyük payı vardır. Bunu cənb Prezident də həmişə vurğulayırdı.

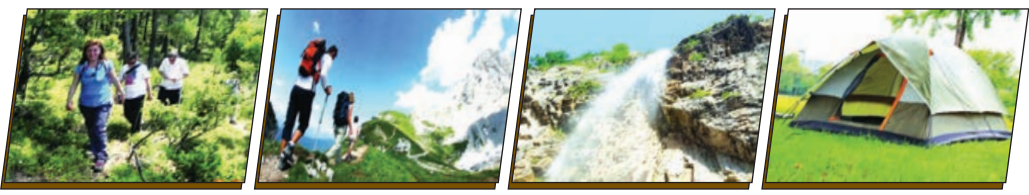
Heydər Əliyev uzun müddət bir yerdə işləmiş insanlar kimi biz cənb Prezident İlham Əliyevlə böyük qürur duyuruq! Etiraf edək, çox mürəkkəb geosiyasi proseslərin baş verdiyi, hər an qarşıya risklərini çıxardığı tarixi dönmədə Azərbaycan Respublikasının nüfuzunu zirvələrə yüksəltmək, cəmi 44 günə ölkənin ərazi bütövlüyünü təmin etmək, bütün dünyanı heyrətə salan enerji-nəqliyyat layihələrini reallaşdırmaq kimi bütün istedadın aydın olması təməllə qanunauyğundur. İlham Əliyevin bütün sahələrdə, o cümlədən xarici siyasətdə nümayiş etdirdiyi böyük məharət və səmərəlilik gözənlənir. Heydər Əliyev özünə tam layiqli varis qoyub getmişdir. Heydər Əliyev o qədər qüdrətli, o qədər böyük tarixi şəxsiyyət idi ki, o, Azərbaycanı bütün müsləman dövlətləri üçün nümunə kimi ortaya qoydu. Bu, nöinki islam ölkələri, bütün dünya üçün nümunədir. Baxmayaraq ki, bəzilər paxılıqdan bunu etiraf etmək istəmirlər. Bu məsələdə dünyada Azərbaycan xalqından xoşbəxt başqa xalq tanımırıq. Biz millət olaraq çox şanslıyıq.

Şanslı olmağımız da müxtəlif tərəfləri vardır. Heydər Əliyev bu xalqa müstəqil olmaq, mənaəviyyət və əxlaqdan gələn ənənələri yaşatmaq, mübariz olmaq, dövlətçi olmaq, suverenlik və ərazi bütövlüyünü bərpa etmək şansını verdi. Mən burada 2015-ci ildə verdiyim müsahibələrim birində ifadə etdiyim fikri bir daha təkrar etmək istəyirəm. Onda demişdim ki, "Bugünkü Azərbaycan Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqına bəxş etdiyi mirasdır və... bu gün Heydər Əliyevin əziz xatirəsi yaşayır... 20-ci əsrin sonları, 21-ci əsrin əvvəllərində ən böyük dövlət və siyasi xadimlərdən Cənubi Qafqaz dövlətidir!"

Bu fikirlərə 2023-cü ilin yazından baxdıqda, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin uğurlu dövlət başçısı-lider olduğunu daha aydın görürük. Və bu mənzərə mənə o qədər sevindirir ki, hər gün "Allah Ulu Öndərə qəmi-qəmi rəhmət etsin, Azərbaycanın dünyaya Günəş kimi doğmasının əsasını qoydu", deyə düşünürəm! Şübhə etmirəm ki, cənb Prezident İlham Əliyev bundan sonra da hamımızı qürurlandıran yeni-yeni addımlar atacaq! Çünki İlham Əliyev Heydər Əliyev siyasi varisidir!

Novruz MƏMMƏDOV

TURİZM

● Səyahət imkanları artır

Ölkəmizin turistlərin diqqətini cəlb edən gözəl məkanları var

Azərbaycan füsunkar təbiət mənzərələri, əlverişli iqlimi ilə ilin bütün fəslərində turizm həvəskarlarının diqqətini çəkir. Gözəlliyi ilə fərqlənən yay fəslində, adətən, bu maraqa daha da artır. Bu da hər il yay aylarında respublikamıza gələn xarici turistlərin sayının yüksəlməsində özünü göstərir.

İlboyu qonaq-qaralı olan ölkəmizin zəngin tarixinə, qədim mədəniyyətə malik olmasına, unikal abidələrinə, muzeylərinə heyran qalan turistlər üçün Azərbaycan eyni zamanda nadir təbiət-iqlim xüsusiyyətləri, fauna və florası ilə heyranizədir. Zəngin turizm potensialına malik olan respublikamızın 1200-dən çox irili-xırdalı çayı, şalalələri, palçıq vulkanları, nadir qoruqları, müalicəvi ohamiyyətli narın qumlu çimərlikləri turist axınına şərait yaradır. Xəzərin mirvari boyunbağı adlandırılan Bakı bulvarı, dəniz sahillərində - Lənkəranda tutmuş Nabranədəki dünya standartları səviyyəsində yaradılan istirahət zonaları, adətən, Azərbaycana gələn qonaqları razı salır. Turistlərin daha çox diqqətini çəkən məkanlardan biri də Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə həyata keçirilən, respublikamızın şimal bölgəsində, Qusar şəhərindən 30 kilometr şimalda, rayonun Dağlıq Alayın kəndi ərazisində yaradılan, məşhur Şahdağ Qış-Yay Turizm Kompleksidir.

Gələnlərin sayı artıb

Statistik məlumatlar deməyə əsas verir ki, 2020-ci ildə başlayan, qlobal bə-

laya çevrilən, bir sıra sahələrdə kimi turizm sektorunda da zəifləməsinə səbəb olan koronavirus pandemiyasının vurduğu ziyan aradan qaldırılıb. Artıq bütün dünyanın beləsinə çevrilən COVID-19 pandemiyasının səngiməsi respublikamızda da bu sahənin dirçəlməsi ilə nəticələnib. Belə ki, Dövlət Sərhəd Xidməti bu ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycana gələn 181 ölkəsindən 918,8 min və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 43,9 faiz çox əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxsin gəldiyi barədə məlumat verib.

Qeyd olunub ki, gələnlərin 32,9 faizi Rusiya Federasiyası, 19,2 faizi Türkiyə, 7,7 faizi İran, 5,2 faizi Hindistan, 4,9 faizi Gürcüstan, 2,4 faizi Səudiyyə Ərəbistanı, hər birindən 2,3 faiz olmaqla Pakistan və Qazaxıstan, 2,1 faizi Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, 1,8 faizi Özbəkistan, hər birindən 1,5 faiz olmaqla Belarus və Ukrayna, 1,3 faizi Küveyt, hər birindən 1,2 faiz olmaqla Böyük Britaniya və Türkmənistan, 12,5 faizi digər ölkələrin vətəndaşları olub.

Məlumatda o da bildirilib ki, 2022-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə Çindən gələnlərin sayı 7,2, Türkmənistandan 3,9, Hindistandan 3,1, Belarustan 2,3, Özbəkistandan 2,2, Qazaxıstandan 1,9, Rusiya Federasiyasından 1,9, İsraildən 1,6 dəfə, ABŞ-dən 44,2 faiz, Küveytdən 37,2 faiz, Gürcüstandan 35,5 faiz, Böyük Britaniyadan 34,6 faiz, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən 22,7 faiz, Pakistandan 16,1 faiz, Türkiyədən 15,9 faiz artıb, Səudiyyə Ərəbistanından gələnlərin sayı 23,6 faiz, İrandan 14,9 faiz, Omandan 9,9 faiz, Ukraynadan 6,2 faiz azalıb.

Ötən ilin yanvar-iyun ayları ilə müqayisədə MDB ölkələrindən gələnlərin sayı 1,9 dəfə artaraq 385,8 min nəfər,

Avropa İttifaqına üzv ölkələrdən gələnlərin sayı isə 40,0 faiz artaraq 46,7 min nəfər, körfəz ölkələrindən gələnlərin sayı 8,9 faiz azalaraq 134,2 min nəfər olub.

İşğaldan azad olunan ərazilərin turizm potensialı böyükdür

Yayın qızmar günlərində turistlər dəniz, çay kənarlarında, çəmənliklərdə, ağacların kölgəsində, bulaqların başında dincəlməyə, təbiətin seyrinə çıxmağa üstünlük verirlər. İlin isti aylarında istirahət etmək, günlərini xoş keçirmək üçün ölkəmizə üz tutan əcnəbilərin gədcə biləcəkləri məkanların sayı artıb.

Müzəffər Azərbaycan Ordusu 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində zəfəri ilə respublikamızın 20 faiz ərazilərində Ermənistanın 30 ilə yaxın davam edən işğalına son qoydu. Təbiətinin gözəlliyi və zənginliyi ilə bütün dünyada tay-borabəri olmayan Qarabağ və Şərqi Zəngəzur Azərbaycan dövlətinin qətiyyətli həyata keçirdiyi geniş və əhatəli quruculuq, bərpa işləri sayəsində yenidən dirçəlir. Təvəzükar ermənilərin əsirliyinə azad ediləndən sonra dövlət səviyyəsində bərpa-quruculuq işləri aparılır. Turistlərin Azərbaycanın müasirliyini, Qarabağın baş tacı Şuşada yeni turizm marşrutları açılır. Şuşaya Dövlət Turizm Agentliyi tərəfindən artıq müxtəlif layihələr formatında səfərlər də həyata keçirilir. Turistlərə Cıdır düzü, "Vaqif" məqbərəsi, Mehmandarovların evi, Bülbülün ev-muzeyi, Yuxarı Gövhər ağa məscidi, "Güllələnməmiş Heykəllər" meydançası, Şuşa qalası, Şuşanın "Gəncə" qapıları və "Xaribülül" simvolu, "Qazaqçı" kilsəsi, Şuşa "Realny" məktəbi kimi tarixi abidələrə tanışlıq imkanı yaradılır.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

● Gəzməli, görməli yerlərimiz

Sım kəndinin möcüzələri

Sım kəndi təkə Astara rayonunun deyil, eləcə də respublikamızın dilbər guşələrindən biridir. Dörd bir tərəfdən yaşıl örtüklü Talış dağları ilə əhatə olunmuş kəndin qışı, yazı, yayı, payızı bambaşqa bir aləm olur.

Başlıca dağlar, min gülə, çiçəyə bürünən yamaclar, diş göynədən buz bulaqlar, payızında xəzən örtüklü yollar, cığırda ana təbiətin bu məkana bəxş etdiyi gözoxşayan bir sərvətdir. Astara şəhərinin qərb hissəsində yerləşən Sım dəniz səviyyəsindən 700 metr hündürlükdə qərar tutmuşdur. Yaşı isə qədimdən də qədimdir. Deyilənlərə görə, onun ərazisində eramızdan əvvəl üçüncü minillikdə yaşayış olmuşdur. Və bu kənd-

biətin sehrli əli stola bənzəyən bu daşı buraya necə və haradan gətirib qoymuşdur?! Xalq arasında belə bir rəvayət də dolayır ki, Şah İsmayıl bu "stol"un ətrafında vəzir-vəkilləri ilə məşvərət edərmiş.

Sım kəndində 40 bulaq, 3 şalalə var. Mənbəyini uca dağlardan götürüb qıjlılı ilə axan Sım çayı kəndi ikiye bölürək Xəzərə qovuşmağa tələsir. Bütün bunlar kənd turizminin inkişafı üçün Sım kəndində əlverişli bir mühitin olduğunu aydın sübutdur.

Rayon icra hakimiyyəti başçısının inzibati ərazi nümayəndəsi X. Xəlqov onu da dedi ki, Sım kəndi rayon mərkəzindən 41 kilometr uzaq qərar almışdır. Bir neçə il bundan öncə kəndin girovcayına kimi asfalt yol çəkilib. Lakin kəndin içində daha 300 metr yolun asfaltlaşdırılmasına ehtiyac var.

Əsasın bir vaxtlar Ərdəbildən buraya köç etmiş Şeyx Abdulla Samiyev adlı bir şəxs tərəfindən qoyulduğunu söyləyirlər. Bu ərazini keçərkən gördüyü təbiət gözəlliyi onu valeh etmiş və burada məskunlaşmağa qərar vermişdir. Yaşıl nəslin nümayəndələri deyirlər ki, zaman keçdikcə Şeyx Abdulla Samiyevin övladları, nəvə-nəticələri tərəfindən artmışdır. Buna görə də 250 təsərrüfatdan ibarət olan kənddə bütün ailələr, demək olar ki, bir-biri ilə qohum-əqrəbədirlər.

Sım kəndinin daxil olduğu Pilekəs inzibati ərazi nümayəndəliyi özündə 13 kəndi birləşdirir. Ərazi nümayəndəsi Xəqani Xəlqov dedi ki, kəndin adı ilə bağlı, əsasən, 3 versiya irəli sürülür. Bu söz Talış dilində birinci versiyada "Daşlıq ərazi", ikinci versiyada Şah İsmayıl Xətəinin keçdiyi "Qırmızı yol", üçüncü versiyada isə "Yeyib-çimşəm" və ya "Toxam" kimi səslənir. Kəndin məzarlığında sandıq-qəbirlər tarixçilər, arxeoloqlar tərəfindən tədqiq edilmiş və bu qəbirlər atəspərəstlik dövrünün abidələri hesab edilmişdir. Məzarların üzünün qibləyə olmaması da bu fikri təsdiq edir.

Burada abidələrdən biri də zümrü donlu yaşılıqlar arasındakı talada diqqəti cəlb edən böyük hamar daşdır. Çox qəribədir, görəsən, tə-

Turistlər, əsasən, şənbə və bazar günlərində buraya gəlirlər. Lakin yağışlı günlərdə kəndin görməli yerlərinə baş çəkmək çətinləşir. Buna görə də kəndin daxili yolları və cığırda qayda-ya salınmalıdır. Təmiz hava, gözəl təbiət mənzərələri, arxeoloji abidələr, ekoloji cəhətdən keyfiyyətli qida məhsulları, kənd nemətləri, xüsusən bal turistlərin xoşuna gəlsə də, kənd evlərindəki şərait onları qane etmir. Bu səbəbdən də burada müasir tipli hotellər, kotejlərin tikilməsi vacibdir. Axı təkə respublikamızdan deyil, xarici ölkələrdən də Sım qonaqlar gəlir. Kəndə təbiət qazın, internet xəttinin çəkilməsi vaxtı da çatmışdır.

Sözümüzün canı odur ki, kənd turizmi inkişaf etdirilməlidir. İndi şəhərlərin sos-küyyəndən uzaq olub sakit bir guşədə, ana təbiətin qoynunda dincəlməyə, istirahət etməyə üstünlük verənlər çoxdur. Onlar üçün lazımı şərait yaradılsa, turizm inkişaf edər, kənd bələdiyyəsinə yaxşı gəlir gətirər. Kənd adamları da bundan faydalanıb sosial vəziyyətlərini daha da yaxşılaşdırarlar.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

● Göygöl Milli Parkı

Xarici qonaqlar yaradılan şəraitdən və təbiət gözəlliklərindən zövq alırlar

Ölkəmizdə turizm sferalarının ən pik həddidir. Respublikamızın cənub bölgəsi Lənkəranda, Lerikdə, Yardımlıda, eləcə də Bakı ətrafı Xəzər çimərliklərində və istirahət yerlərində, Quba-Qusar, Şəki-Zaqatala, Gəncə-Şəmkir bölgəsində təbiət gözəlliyinə tamaşa etmək istəyən yerli və xarici ölkələrdən olan turistlərlə daha tez-tez rastlaşırsınız. Bu münasibətdə respublikamızın qərb bölgəsinin firuzə qaş sayılan Göygöl və onun ətrafında yayılmış meşələr öz zənginliyi və füsunkarlığı ilə insanları özünə məftun edir. Məhz elə bunun üçün də bura üz tutanların sayı ilbəil artır. Hazırda yay mövsümü ilə əlaqədar Göygöl gələnlərin sayı gün ərzində 1000 nəfərə çatır ki, bu da ötən illə müqayisədə 20 faizdən çoxdur.

Füsunkar təbiəti, əsrarəngiz gözəlliyi ilə seçilən Göygöl Milli Parkına gəlmək istəyən qonaqlar, eləcə də turistlər məntəqədə qeydiyyatdan keçdikdən sonra əraziyə daxil ola bilərlər. Kəpəz dağının ətəyində yerləşən Göygöl Milli Parkına insanların rahat gəlməsi üçün hər cür şərait yaradılıb. Girişdə 3 terminal quraşdırılıb ki, bu da eyni anda 3 maşının bura daxil olmasına imkan yaradır. Bu səfəli məkana gələn qonaqların avtomobillərini rahat saxlaması üçün əraziyə xüsusi yerlər ayrılib. Dayanacaqdan gölə kimi təxminən 700 metr məsafə var. Bu yolu piyada, elektromobilə də qət etmək mümkündür.

Göygöl Milli Parkına gələn qonaqlar üçün ən maraqlı yer gölün kənarında gəzintidir. Parkın ərazisi 12 min 755 hektardır. Burada qonaqlara Kəpəz dağına, Şanlı gölə, Qara gölə, Güzgü gölə, bir sözlə, 10 istiqamət üzrə ekoturizm marşrutu fəaliyyət göstərir. Bir marşrut-

ların hər birinin öz proqramı var. Göygöl və Maral göldən fərqli olaraq, digər marşrutlara turistlərin gəzintisi bələdçilərin müşayiəti ilə keçirilir. Hazırda Göygöl Milli Parkına ərəblərin, türklərin və rusların gəlişi daha çox müşahidə olunur.

Xatırladaq ki, Göygöl Milli Parkında 423-dən çox bitki növü var ki, bunlardan 76-si ağaclar və kollardır. Burada nadir qorunan bitkilər və qırmızı kitabə düşən vəhşi heyvanlar da var. Yay aylarında bu gözəlliyi görmək üçün təxminən 30 minə yaxın xarici və yerli turist Göygölə təşrif buyurur. İldə isə bu rəqəm 250 minə ötür.

Respublikamızın qərb bölgəsinə səyahət edən turistlər üçün Gəncə ilə həmsərhəd olan Şəmkir rayonu da gözəməli, görməli yerlərdən hesab edilir.

Rayon mərkəzindəki Nizami, Səməd Vurğun, İsrəfil Məmmədov, Həzi Aslanov və Sabir küçəsi alman həyat tərzi-nin və ya Almaniyanın bir növ

memorialıdır. Burada hər şey evlər, çəpərlər, arxlar, rənglər, ağacların küçələr boyu düzülüşü, kiçik parklar - hər detal, hər məkan insanda elə təəssürat yaradır ki, sanki tarix canlıdır, düşünən heç olmayıb və almanlar yenidən Şəmkirdə qonaqdırlar. Tarixi mənbələrdən məlum olduğu kimi, 1816-1818-ci illərdə əslən Vürtemberqdən olan almanların ilk iki koloniyası Yelenenlər (indi Göygöl rayonu) və Annenfeldin (indi Şəmkir rayon mərkəzi) əsasını qoyublar. 1888-ci ildə isə Şəmkirə gələn yeni alman məskəni Gəncəşəhərdə (indiki Çınarlı qəsəbəsi) yaradılıb. 1906-cı ildə isə Gürcüstandakı almanlar da Şəmkirə köçüb və Egenfeld, indiki İrmaşlı kəndinin əsasını qoyublar...

Bütün bu yerlər Şəmkirə gələn turistlərdə böyük maraqa doğurur, xüsusən də Şəmkirdə yaşayan almanlar tərəfindən 1909-cu ildə inşa edilmiş Lütəran kilsəsi diqqət çəkir. Həzi

Aslanov küçəsində yerli memarlıq abidəsi hesab edilən bu ziyarətəgahda kamera orqan musiqisi zalı Kirxa neqotik üslubda tikilib və 1941-ci ildəki kilsə kimi istifadə olunub. Turistlərdə məmnunluq doğuran həm də odur ki, son illər kilsədə yüksəkkeyfiyyətli bərpa və yenidənqurma işləri aparılıb, ərazisi abadlaşdırılıb və park salınıb.

Şəmkir şəhərində Xəqani Parkı, İstiqlal Parkı, Abidələr Parkı da turistlərin ən çox üz tutduqları yerlərdir. Rayon icra hakimiyyətinin sərbəst müdiri Rəsim Mustafayev bildirir ki, son illər rayon ərazisinə gələn turistlərin sayında artım müşahidə olunur. Buna səbəb ilk növbədə dünya standartlarına uyğun yaradılan yeni parklar, hotellər, oylonca kompleksləri, restoranlar, müasir ticarət pasajıdır. Bayraq Meydanı və Heydər Əliyev Mərkəzi yaxınlığında ümumi sahəsi 22 hektar olan parka gələnlər buranı həmişə

məmnunluqla xatırlayırlar. Parkın ərazisində 7 miasir fəvvarə var, 800 metr uzunluğunda tunnel tipli su kanalları yaradılıb, kanalların üzərindən 10 körpü salınıb. Parkda həmçinin süni göl mövcuddur, burada təxminən 20 min bəzək ağacı və müxtəlif növ gülləkilib.

Yerli və əcnəbi turistlər vaxtı ilə almanlar tərəfindən tikilmiş evlərin sırası ilə üzüyən xalqanda İstiqlal parkı ilə qarşılaşırlar. Parkda həm də maraqlı heykəltaraşlıq kompozisiyası var: royal arxasında oylon dahi bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəyli və yanında dayanan, Dövlət himnimizin müəllifi, istiqbal şairi, repressiya qurbanı Əhməd Cavadla "həmsəhbət" olurlar. Bu istiqamətdə hərəkdə olan turistlərin marağına səbəb ünvanlardan biri də Abidələr parkıdır. Burada kiçik ölçülərdə, Azərbaycanın ən gözəməli yerləri, tarixi tikililəri ucaldır. Azərbaycan xaritesini əks etdirən bu parkda Xəzər dənizini fəvvarələrlə bəzədilmiş hovuz təəcəssüm etdirir.

Görünən odur ki, mövsümlə əlaqədar, yeni havaqlar kəskin istiləşdikcə mezoniyət və həftəsonu istirahət günlərini səmərəli keçirmək üçün respublikamızın qərb bölgəsinə, o sıradan Gəncəyə, Şəmkirə, Gədəbəyə, Tovuzla və Qazaxa gedənlər gündən-günə çoxalır.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

● Xəbər

Turistlər sərin ölkələri seçməyə başlayırlar

Avropanın cənubunda orta yay temperaturunun kəskin artması səyahətçiləri havaları sərin keçən əraziləri seçməyə, yaxud yaz və ya payız mövsümündə səyahət etməyə sövq edə bilər. Avropa Turizm Komissiyasının (ETC) məlumatına görə, iyun-noyabr ayları arasında Aralıq dənizi regionuna səyahət etmək istəyənlərin sayı ötən illə müqayisədə artıq 10 faiz azalıb.

Amma Çexiya, Danimarka, İrlandiya və Bolqarıstan kimi istiqamətlərə maraqa artır. ETC-nin rəhbəri Migel Sanz bildirir: "Biz gözlənilməz hava şəraitinin gələcəkdə Avropada səyahət edənlərinin seçiminə daha çox təsir edəcəyini gözləyirik".

Şirkətin hesabatına görə, səyahət edənlərin 7,6 faizi hazırda iyun-noyabr ayları arasın-

minin yerini doldurmaq məqsədilə hələ də evdə daha az, Aralıq dənizində isə çox vaxt keçirir, aylar öncədən çox tətil sifariş edirlər.

ETC-nin rəhbəri Miguel Sanz əlavə edib: "Bizim son araşdırmamız göstərir ki, avqustda - pik ayda səyahətə maraqa göstərən insanların sayı azalıb, eyni zamanda daha çox avropalı payız səyahətini düşündür". Onun sözlərinə turistlərin özləri də təsdiqləyir.

Eyni zamanda iqtisadiyyatı yay turizmi mövsümündən çox aslı olan İtaliyanın hakimiyyət orqanları turistlərin sayında mümkün azalma ilə bağlı həyəcan təbili çalıb. Bundan əvvəl İtaliyanın Ətraf Mühit Nazirliyi xəbərdarlıq etmişdi ki, əcnəbi turistlər gələcəkdə yaz və payız aylarında daha çox səyahət edəcək və daha sərin istiqamətlərə seçəcəklər.

Mütəxəssislər bu yay cəhənnəm istisindən qorunmaq üçün ən yaxşı Avropa ölkələrindən İrlandiya və dörd Skandinaviya ölkəsi olduğunu bildirlər.

Müasir çağırışlar, yeni hədəflər

Uğuru necə qazanmalı?

Əgər uşaqlara yalnız öz bildiklərimizi öyrətsək, onlar bizim izimizlə gedəcəklər, lakin onlara öyrənməyi öyrətsək, istedikləri hər yerə gedə bilirlər

Təhsil hər bir ölkənin inkişafı, gələcəyidir. Qloballaşan dünyada hər bir sahənin təkmilləşməsinin başlanğıcı isə müasir çağırışlara cavab verməkdir. Bu sahə də innovasiyaya, yeniliklərə hər zaman açıq olmalıdır ki, ölkədə təhsilin səviyyəsində müsbət dinamika izlənilsin.

Hər il iyunun 15-də Azərbaycan məktəbliləri təhsil ili ilə vidalaşırlar. Məzunlar isə yeni təhsil yoluna başlamaq üçün ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı verirlər. Amma son illərin statistikasına görə, hətta iki qəbul imtahanı şansı verilməsinə, eyni zamanda müxtəlif qrup imtahanlarında iştirak seçimi yaradılmasına baxmayaraq, abituriyentlərin göstəriciləri o qədər də ürəkcaq olmur.

2022-ci ildə respublikanın ali təhsil müəssisələrinə I-IV ixtisas qrupları üzrə keçirilən qəbul imtahanlarında 73 min 429 abituriyent iştirak edib. Onlardan 65 faizə qədər 0-300 bal toplayıb. Cəmi 9,64 faiz abituriyent 500-700 bal aralığında nəticə göstərə bilib. 2077 nəfər isə 600 və daha çox bal toplayıb.

Maksimum və ya yüksək bal, bəzən savad göstəricisi olmasa da, amma abituriyentin gələcəkdə təhsil alacağı istiqamət üzrə müəyyən fənn biliklərinin çox aşağı olması onun sonradan kadr kimi hansı potensiala malik olduğunu indidən ortaya çıxarır.

Hər şey məktəbdə atılan ilk addımdan başlayır. İbtidai sinif təhsil həyatımızın bünövrəsidir. Bünövrə nə qədər möhkəm olarsa, qazılan biliklər də onun üzərində daha sabit və möhkəm durur. Qəbul imtahanlarında zəif nəticələrin göstərilməsi təhsil sistemində müəyyən boşluqlar olduğunu bir daha təsdiqləyir. Bunu aradan qaldırmaq üçün isə müasir çağırışlara cavab vermək ən ümdə məsələlərdən biridir.

Təhsildə "Yeni çağırışlar"

Təbii ki, bunun üçün yeniliklər təqdim edən, kreativ düşüncəli təhsilin idarə olunması üzrə gənc mütəxəssislərə böyük ehtiyac var. "Yeni çağırışlar"ı yaymaq üzərində qurulan T-Network təhsil işçilərinin təcrübə və kommunikasiya platformasının rəhbəri, Yaxın Doğu Universitetinin Təhsilin idarə olunması üzrə doktorantı Cəfər Mənsimi də bu istiqamətdə çalışan mütəxəssislərdəndir.

Cəfər Doğu Akdeniz Universitetində ictimaiyyatla əlaqələr ixtisası üzrə bakalavr, təhsilin idarə olunması ixtisası üzrə isə magistr dərəcəsinə bitirib. Bakalavr təhsilini kafedra birincisi olaraq tamamlayan C. Mənsimi hər iki təhsilini Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti Təhsil Nazirliyinin təqəüdü ilə davam etdirib. Eyni zamanda sosial fəaliyyətlərinə görə təhsil haqqından azad edilib. Bir neçə kitabın ideya müəllifi və tərtibatçısı olan Cəfər

Kıbrıs Doğa Məktəblər Şəbəkəsində Araşdırma və İnkişaf Mərkəzində (AR-Ge) çalışıb. Təhsildə inkişaf yaratmaq söylərinə görə "Hundred" qlobal təhsil təşkilatının 100 səfirindən biri seçilib. O, həmçinin müxtəlif təhsil layihələrinin, beynəlxalq forum və konfransların təşkilatçısı və təşəbbüskarı olub.

Hazırda Elm və Təhsil Nazirliyinin feysbuk səhifəsində "Yeni çağırışlar" müzakirə proqramı onun təqdimatında yayımlanır. Proqramda Nobel mükafatçısı, professor Məhəmməd Yunusdan tutmuş Elon Maskın anası, yazıçı beynəlxalq bestseller müəllifi Mey Mask, Harvard Universitetinin professorları, o cümlədə dünyəşöhərlər professor Filip Kotler və digərləri qonaq olublar.

Proqramda "Təhsildə yeni çağırışlar" 8 güşəli ulduz bənzərsək, bu güşələr hansı çağırışlardan ibarət olar? "Xoşbəxt məktəb mühtəbi necə yaradılmalıdır?" "Rəqəmsal dünyada öyrənmək necə təşkil edilməlidir?", "Hansı yeni məktəb modellərinə ehtiyac var?", "Təhsildə təlim prosesinin və məzmunun gələcəyi necə olacaq?", "Gələcəyə necə insan hazırlamalıyıq?", "Məktəb həyatı ilə həyat məktəbi arasında balans qorumaq üçün hansı çağırışlara cavab verilməlidir?", "Təhsildə keyfiyyəti artırmaq üçün hansı imkanlar var?", "Təhsilin yaşlaşdırılması təhsilin yaxşılaşdırılmasına necə töhfə verə bilər?", "Şagirdlərin smartfonlarının daha ağıllı olması üçün nə etməliyik?", "Yeni dövrün öyrənmə mədəniyyətinin özünəməxsusluğu nədir və bu xüsusiyyət təhsil prosesində hansı dəyişikliklər yaradır?" kimi suallara cavab axtarırlar və bu mövzular ətrafında qonaqlarla müzakirələr aparılır.

Təhsildəki yeniliklərə can atan Cəfər Mənsimi "Narty" adlı yeni ideyanın da müəllifidir. "Aldım bir dəne çıxdı min dəne" misalını insanın potensialı ilə eyniləşdirən gənc mütəxəssis bildirir ki, insan da nar kimi bir xəzinədir, nar donəsi kimi fərqlidir, unikalıdır. "Nar donələri bir-birlərinə söykənək gözəllik yaradırlar. Bir bütünü zərərsiz olan insanlar da bir-birlərinə dayaq olanda tamlanırlar, gözəllik yaradırlar. "Narty"nin əsas missiyası sinerji təlimləri ilə özümüzlə baxmaq, daha təhsilli gələcək yaratmaqdır. Qoşul bize, öyrən, özünü bax! Çünki sən bir donə-sən, - deyə müəllif yeni ideyasından bəhs edir.

"T-Network" təhsil işçilərinin təcrübə və kommunikasiya platformasıdır. Platformanın ideyası təhsildə yeni çağırışları yaymaq üzərində qurulub. "T-Network"ün rəhbəri deyir ki, əsas missiya təhsil işçiləri arasında somərəli əməkdaşlığı və kommunikasiyasını təşkil etmək, təhsildə beynəlxalq yeni çağırışlara əsaslanan qabaqcıl təcrübələri yaymaq, təhsil işçilərinin peşəkarlığını yüksəltməkdir. Məqsəddə çatmaq üçün platforma müxtəlif for-

matlı virtual və canlı tədbirlər, görüşlər, yerli və beynəlxalq forumlar, konfranslar, çağdaş təhsil mövzularında müzakirələr təşkil edir və tədqiqatlar həyata keçirir, müxtəlif proqramlar hazırlayır.

Eyni zamanda "T-Network"ün nəzdində "Direktorlar klubu" yaradılıb ki, 1000-ə yaxın məktəb direktoru burada təmsil olunaraq təcrübə mübadiləsi aparırlar.

"T-Network" dünyanın təhsil nəhənglərindən Andreas Şleyxer, Sal Xan, Məhəmməd Yunus, Mey Mask, Filip Kotler, Pasi Sahlberg, Azra Kohen, Tony Vaqner, Maykl Fullan, Anant Aqarval, Con Hətti, Fernando Reimers, Dilan Villiam, Tal Ben Şahar olmaq üzrə dünyəşöhərlə mütəxəssislərin azərbaycanlı təhsil işçiləri ilə görüşünün təşkil edərək onların zəngin təcrübəsini bölüşüb.

Dünya yeniliyə açıq olanları mükafatlandırır

"T-Network" tərəfindən Andreas Şleyxerin "Dünya standartları: XXI əsrin təqdim edilib. Network bu günə qədər 3 dəfə təşkil edilən, ümumilikdə 60 min təhsil işçisinin iştirak etdiyi Təhsildə Yeni Çağırışlar Beynəlxalq Forumunun da müəllifidir. Növbəti forum isə bu il 5 Oktyabr Beynəlxalq Müəllimlər Günündə keçiriləcək və "Heydər Əliyev İli"nə həsr ediləcək. Forum Ulu Əldərin "Mən müəllimdən yüksək ad tanıyıram" ideyasını rəhbər tutur.

Cəfər Mənsimi "T-Network" tərəfindən Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə çap edilən PISA direktoru Andreas Şleyxerin "Dünya standartları: XXI əsrin təhsil sistemini necə qurmalı" kitabına istinadən müəllifin çağırışlarını belə şərh edir: "Əgər uşaqlara yalnız öz bildiklərimizi öyrətsək, onlar bizim izimizlə gedəcəklər, lakin onlara öyrənməyi öyrətsək, onlar istedikləri hər yerə gedə bilirlər. Böyük təhsilin üroyi texnologiyalar deyil, peşəyə sahiblənməkdir. Şagirdlər müəllimlərinin fəal öyrənmələr kimi görməyə, ömürboyu öyrənmələr ola bilərlər. XX əsrdə savadlılıq öncədən kodlaşdırılmış məlumatların aşkara çıxarılması və işlənməsi ilə bağlı idisə, XXI əsrdə bu, məlumatın yaradılması və təsdiqlənməsi ilə bağlıdır. Yeni media və oxu savadlılığı vacib məqamdır. Şagirdlərimiz öz smartfonlarından ağıllı olmalıdırlarsa, o zaman testlər şagirdlərin yalnız bildiklərini təkrarlamağını yoxlamalı deyil, həm də biliklərinin yeni vəziyyətlərə yaradıcı şəkildə tətbiq etmək bacarıqlarını dəyərləndirməlidir. Şagirdləri hər gün yeni formul əzbərləməyə sövə etmiş, onlar dərindən soyuqaçlar. Onlara o fənnin düşüncə tərzini aşılamaq lazımdır. Məsələn, riyaziyyatı götürək. Onlara formul əzbərləmək yerinə riyazi düşüncə tərzini aşılamaq lazımdır. Problemnin səbəbini və mahiyyətini anlamaq düsturları əzbərləməkdən daha vacibdir. Şagirdlər əldə etdikləri məlumatları gündünlük həyatla əlaqələndirə bilməlidirlər. Unutmayın ki, gündünlük həyatda heç kim həndəsə və ya cəbr kimi bir problemlə qarşılaşmır. Dünya insanların bilikləri necə tətbiq etdiklərini, yeniliyə açıq olduqlarını mükafatlandırır".

Beləliklə, Şleyxerin vurğuladığı kimi, dünya yeniliyə açıq olanları mükafatlandırır. Bu baxımdan yeniliyə ən çox can atan təhsil sahəsinin qapılarını da hər zaman açıq qoymalıyıq ki, dünyanın qabaqcıl təhsil sistemlərini öyrənə, ölkəmizdə tətbiq edə bilək.

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Bakı Nəqliyyat Agentliyinin vəzifəli şəxsləri cinayət məsuliyyətinə cəlb olunublar

"Bakı Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxsin vəzifəli şəxslərinin qanunsuz əməlləri barədə həyata keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində cinayət işi başlanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, istintaqla agentliyin Yol hərə-

kətinin təşkilatının müdiri müavini Vüqar Hüseynov həmin vəzifədə işləyərək qeyd olunan struktur qurumun məsləhətçisi Hikmət Vəlizadə ilə əlbir olaraq 2023-cü ilin iyun-iyul ayları ərzində Bakı şəhəri ərazisində parklanma sahələrinin təşkil olunması üçün müvafiq prosedurları həyata keçirməsi müqabilində müxtəlif

şəxslərdən ümumilikdə 16 min 500 manat məbləğində pul vəsaitini rüşvət qismində almasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib. İlk sübutlar əsasında Vüqar Hüseynov və Hikmət Vəlizadəyə Cinayət Məcəlləsinin 308.2 (ağır nəticələrə səbəb olan vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə), 311.3.1, 311.3.2 və 311.3.3 (qabaqca-

dan əlbir olan qrup şəxs tərəfindən təkrar və külli miqdarda rüşvət alma) maddələri ilə ittiham elan ediləcək bələrdə məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib. Hüquqazidd əməllərin törədilməsində iştirak etmiş digər şəxslərin məsuliyyəti cəlb edilməsi istiqamətində əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

İnsanabənzər yeni robot yaradılıb

Çinin "Fourier Intelligence" şirkəti insanabənzər "Fourier GR-1" robotunu təqdim edib. Bu ilin sonunadək sözügedən robotdan 100 ədəd istehsal ediləcək.

"Meta"nın süni zəka modeli

"Meta" kommersiya məqsədli süni zəka modelini təqdim edəcək. O, startaplara və müəssisələrə bu texnologiyaya əsaslı proqram təminatlarını yaratmağa imkan verəcək.

Yeni layihə ilə "Meta" generativ süni zəka sahəsində lider olan "Google", "Microsoft" və "OpenAI" ilə rəqabət aparmağı hədəfləyib. Bu ilin əvvəlində şirkət "Llama" adlı böyük dil modelini təqdim edib. O, əsasən, tədqiqatçılar üçün nəzərdə tutulub. Planlaşdırılan yeni süni zəka modeli özündə korporativ müştərilər

Öz kütləsi qədər yük daşıya bilən "Fourier GR-1" 165 sm hündürlüyü və 55 kq çəkisi sahibdir. Robotun maksimal hərəkət sürəti saatda 5 kilometr təşkil edir. Qeyd etmək lazımdır ki, "Boston Dynamics" şirkətinin "Atlas" adlı insanabənzər robotu 11 kiloqram ağırlığında yük daşıya bilir.

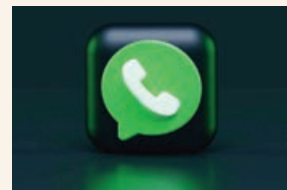
Layihənin icrasına 2019-cu ildə start verilib. Bu robot universal hesab edilir. Belə ki, o, xəstəyə baxılmasında və fizioterapiyada tıbb işçilərinə kömək edəcək.

Şirkət 100 ədəd robotu ilk olaraq elmi-tədqiqat mərkəzlərinə göndərəcək.

üçün nəzərdə tutulmuş alətləri birləşdirəcək. Yeni süni zəka modeli açıq mənbəli koda sahib olacaq.

Vatsapda yeni testlərə start verilib

Vatsap tərtibatçıları messenger daxilində animasiyalı emoji və funksiyaların testlərini start veriblər. Yeni funksiya "Apple"ın "Memoji" funksiyasına bənzəyəcək. Bu yenilik sayəsində istifadəçilər öz üzvləri əsasında personallaşdırılmış avatları yarada biləcəklər. Daha sonra onları animasiyalı stikerlər kimi istifadə edəcəklər. Animasiyalı stikerləri müəyyən kateqoriyalara da bölmək mümkün olacaq.

"Lenovo" yeni planşetini təqdim edib

"Lenovo" Hindistanda "Tab M10 5G" bütüclü planşetini təqdim edib. Yeni məhsul 2000x1200 piksel keyfiyyətli LCD ekranla təchiz olunub. Ekranın maksimal parlaqlıq səviyyəsi 400 nit təşkil edir.

"Snapdragon 695" prosessoru vasitəsilə çalışan "Tab M10 5G" özündə 4/6 GB RAM-ı, 128 GB yaddaş həcmi və 7700 mAh enerji tutumlu batareyanı birləşdirir. Planşet 13 MP-lik arxa kamerasına və 8 MP-lik ön kamerasına sahibdir. Cihaz bir dəfə şarj olundandıqdan sonra video izləmə rejimində 12 saat ərzində çalışa bilər.

İr. O, özündə "Dolby Atmos" dəstəklili stereo səs gücləndiriciləri də birləşdirir. Planşetin qiyməti 305 dollardır.

"Apple Watch Ultra 2" smart saati

Bu ilin sentyabrında "Apple Watch Ultra 2" smart saati təqdim olunacaq.

Şirkət yeni cihazda 3D printer vasitəsilə çap olunan bəzi detallardan istifadə edəcək. Söhbət titan materialdan çap ediləcək mexaniki detallardan gedir.

Smart saatin istehsalı prosesində 3D çapdan istifadə öz növbəsində istehsal müddəti ilə xərclərini aşağı salacaq. Buna görə də analitiklər əminləndirir ki, "Apple" gələcəkdə cihazları üçün daha çox detallı məhsul 3D çap vasitəsilə hazırlayacaq.

Yeni innovativ sistem

Süni zəka alqoritmləri əsasında müxtəlif fotoları tərtib edən sistemlərin əksəriyyəti bir-birilərdən o qədər də fərqlənmirlər. Lakin "Meta"nın yaydığı məlumat əsasında, onun tərtibatçıları tərəfindən yaradılmış "CM3Leon" sistemi sözün əsl mənasında innovasiyalıdır.

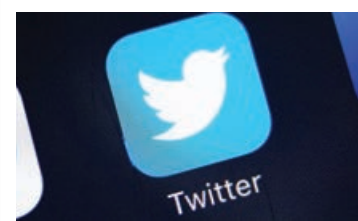
Yeni sistemin digər analoqlardan əsas üstünlüyü mətn formatında təsvirlərin fotolara çevrilməsi performansının yüksək olmasıdır. Mətn formatında təsvirlər əsasında fotoların tərtib edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş müasir sistemlər fotoların tərtib edilməsi prosesində diffuziyadan istifadə edirlər. Yeni

sistem qarşısına qoyulmuş yekun məqsəddə çatmaq üçün ilk fotodan küyü təmizləyir. Nəticə etibarilə əldə edilən foto olduqca inandırıcı görünür. Lakin bu tərzdə çalışan alqoritmlər müəyyən səviyyədə yüksək hesablayıcı resurslar tələb edirlər. Buna görə də onların çalışması heç də ucuz başa gəlmir.

"CM3Leon" tamamilə fərqlidir. Onun əsasında transformator alqoritm dayanır. Transformator alqoritm öz növbəsində ilk məlumatların (mətn və ya foto) aktualılıqlarını qiymətləndirmək üçün nəzərdə tutulub. Maraqlısı odur ki, "OpenAI" ilk olaraq transformator alqoritm əsaslı sistem üzərində çalışırdı. Lakin notədə şirkət diffuziya alqoritmlərindən istifadə etmək qərarına gəlib.

Yeni sistem konkret əmrləri ilk məlumat kimi qəbul edir. Sistem həttə fotonun pikselində və ya digər obyektin yerləşməli olduğunu da nəzərə alır. Digər sistemlər bu cür detalları nəzərə almır və çox zaman fotonun müəyyən hissəsində yerləşdirilməsi tələb olunan obyektin iminə diqqət.

Twitter istifadəçilərə ödəniş edəcək

Tviterin qaydalarına əsasən, proqramda son üç ay ərzində beş milyon dəfədən çox baxılan paylaşımlara ödəniş ediləcək.

Sosial platformanın sahibi İlon Mask bildirib ki, istifadəçilərə ödənişlərin birinci mərhələsi çərçivəsində ümumilikdə 5 milyon dollar əldə ediləcək.

"Threads"ın yeni funksiyaları

"Meta" şirkəti tviterin analoqu olan "Threads"ı istifadəyə verdikdən sonra platformanın yeni funksiyalarının təqdim olunmasına hazırlaşır.

Yeni funksiyalar haqqında bəzi məlumatlar verilib. Verilmiş məlumata əsasən, sosial şəbəkəyə özəl mesajlar imkanı əlavə ediləcək. Halbuki instaqram rəhbəri Adam Mosseri daha öncə bunun əksini qeyd etmişdi.

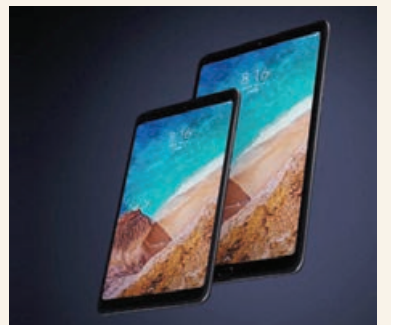
"Threads"də mövzular və trendlər bölmələrinin, o cümlədə yaxşılaşdırılmış axtarış sisteminin istifadəyə verilməsi də gözlənilir.

"Xiaomi Pad 6 Max" təqdim olunacaq

"Xiaomi" avqust ayında yeni qatlana bilən smartfon - "Mix Fold 3"ü təqdim edəcək. Lakin bu, şirkətin təqdim edəcəyi yeganə məhsul olmayacaq.

"Xiaomi Pad 6 Max" planşeti Çinin 3C adlı sertifikatlaşdırma agentliyində artıq sertifikatlaşdırılmadan keçib. Şirkət sözügedən planşet üçün artıq "MIUI 14" interfeysli "Android 13"ü test edir.

"Xiaomi Pad 6 Max"ın texniki göstəriciləri barəsində məlumat olmasa da, artıq məlumdur ki, o, 67 vatt gücündə sürətli şarj texnologiyasının dəstəyini əldə edəcək. Böyük ehtimal ilə planşet 11 düymdən daha böyük ölçüdə ekrana sahib olacaq.

Ülkər XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Olimpiya Festivalında Azərbaycan cüdoçularının triumfu

Yeniyyətə idmançılarımız 2 qızıl və 4 bürünc medal qazanıblar

Sloveniyanın Maribor şəhərində Avropa Yeniyyətələri XXII Olimpiya Festivalı davam edir. Yarışın dördüncü günündə Azərbaycan idmançıları 6 idman növündə mübarizə aparıblar.

Yeniyyətə atletlərimiz cüdo, atletika, gimnastikada, üzgüçülük, şose və dağ velosipedində, habelə tennisdə qüvvələrini sınayıblar.

Bir gün əvvəl olduğu kimi, bu dəfə də cüdoçularımız inamlı mübarizə apararaq parlaq qələbələr qazanmış və əldə etdikləri nəticələrlə xalqımızı sevindirmişlər.

Təmsilçilərimizdən Məhəmməd Musayev (60 kq) 1/16 finalda polşalı Yakub Kurovskiyə qalib gəlsə də, növbəti mərhələdə rumınyalı Tudor Mosoi ilə görüşdə məğlub olub. Üçüncü yer uğrunda təsəlliverici görüşdə mübarizə apararaq idmançımız ardıcıl olaraq Roman Dekan (Slovakiya) və Amsar Damladinova (Belçika) qalib gəlib. M.Musayev bürünc medal uğrunda həlledici görüşdə Tornike Cicauri ilə qarşılaşıb və qalib gələrək 3-cü yeri tutub.

66 kq çəki dərəcəsinə mübarizə apararaq Cəsar İbadlı 1/16 finalda rumınyalı Andrei Buqaya, növbəti görüşdə isə fransalı Kais Quettariyə qalib gəlib. Cüdoçumuzun 1/4 finalda niderlandlı Bazile la Fontaynedən üstün olub. Təəssüf ki, idmançımız yarımfinalda gürcüstanlı Mate Qveleşianiyə məğlub olub. C.İbadlı 3-cü yer uğrunda görüşdə moldovalı Renat Kroitoraya qalib gələrək komandamızın aktivinə növbəti bürünc medalı yazdı.

Qızların mübarizəsində isə Vüsəla Hacıyeva (48 kq) 1/8 finalda Rumıniya təmsilçisi Lorena Mandanı ipponla məğlub edib. Avropa çempionumuz növbəti görüşdə italyalı Janka Juttnerə qalib gəlib. Cüdoçumuz yarımfinalda fransalı Selia Maillardi da üstələyərək adını finala yazdı. Həlledici görüşdə də parlaq çıxışı davam etdirən cüdoçumuz ispanyalı Aitana Diaz Hernandezə məğlub edərək Olimpiya Festivalında komandamıza ilk qızıl medalı qazandı.

Mübarizəyə 1/8 finaldan başlayan digər cüdoçumuz Xədicə Qədeşova (52 kq) da uğurla çıxış edərək finala vəsiqə əldə edib. O, ardıcıl olaraq Martina de Kresenzo (İtaliya), Elise Rustige (Niderland) və Marlen Şinvalda (Avstriya) qalib gəlib. Cüdoçumuz qızıl medal uğrunda həlledici görüşdə ispanyalı Adriana Hevia Saezə qarşılaşıb və bu dəfə də tatamini qalib kimi tərk edib.

Təmsilçilərimizdən ilk olaraq Nihad Məmişov (50 kq) fəxrli kürsüdə yer alıb. Mübarizəyə ermənistanlı Hayk Darbiyan

üzərində qələbə ilə başlayan idmançımız növbəti mərhələdə Şota Baçaşvili (Gürcüstan) ilə qarşılaşıb və rəqibinə uduzub. N.Məmişov üçüncü yer uğrunda görüşdə italyalı Françesko Krokiani ilə qarşılaşıb. Gərgin mübarizə şəraitində keçən görüşdə rəqibinə qalib gələn Nihad Məmişov Maribor-2023-ün bürünc medalına sahib çıxdı.

Komandamıza digər bürünc medalı isə Ayxan Mirzəzadə (55 kq) qazandı. O, 1/8 finalda isveçli cüdoçu Samir Pabloskiyə, növbəti mərhələdə isə niderlandlı Luka Riçardsona qalib gəlib. Lakin idmançımız yarımfinalda gürcüstanlı cüdoçu Mərabə Samadaşviliyə məğlub olub. Yeniyyətə cüdoçumuz bürünc medal uğrunda görüşdə polşalı Yan Kolondraya qalib gələrək üçüncü yeri sahib çıxdı.

Beləliklə, Azərbaycan komandası Olimpiya Festivalında artıq 2 qızıl və 4 bürünc medalı sahibləndi.

Yarışlar davam edir.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Bakının "Sabah" klubunun avrokuboklarda debütü uğurlu alınıb

Bakının "Sabah" klubunun avrokuboklarda debütü uğurlu alınıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, iyulun 26-da Bakı təmsilçisi UEFA Konfrans Liqasının ikinci təsnifat mərhələsinin ilk oyunları çərçivəsində Latviyanın RFS komandasının qonağı olub.

Latviya klubunun start heyətində Pavel Şteynbor, İsmail Diomande, Emerson, Roberts Savalnıyeks, Sedrik Kuađio, Andrey İliç, Herdi Prenqa, Pyotr Mareş, Stefan Panits, Adam Marxiyev və Jiqa Lipuşçek yer alıblar. "Sabah"ın heyətində meydana Yusif İmanov, Amin Sey-

diyev, Con İrasabal, Sofian Çakla, Boyan Letiç, Elvin Camalov, Aleksey İsayev, Kristian da Silva, Davit Volkov, Anatoli Nuriyev və Namik Ələskərov çıxıblar. Yurmala şəhərindəki "Sloka" stadionunda keçirilən görüşdə hesabı Bakı təmsilçisi açdı. Matçın 22-ci dəqiqəsində Boyan Letiç adını tabeloya yazdı. Bosniya və Herseqovinalı müdafiəçi Bakı klubunun avrokuboklardakı ilk qolunun müəllifi olub. Qarşılaşmanın ilk hissəsi "Sabah"ın

minimal üstünlüyü ilə yekunlaşdı - 1:0.

"Sabah" klubu ikinci hissədə də üstün oyun nümayiş etdirib. Bakı təmsilçisinin gürcüstanlı hücumçusu Davit Volkov 56-cı dəqiqədə ikinci topu rəqib qapısından keçirib.

Çexiyalı baş hakim Yan Maxalekin idarə etdiyi matç "Sabah"ın 2:0 hesablı qələbəsi ilə yekunlaşdı.

Komandalar arasında cavab görüşü avqustun 3-də Bakıda keçiriləcək.

Bakı təmsilçisi RFS-i turnirdən kənarlaşdırsa, növbəti mərhələdə Serbiyanın "Partizan" klubu ilə qarşılaşacaq. Üçüncü təsnifat mərhələsinin görüşləri avqustun 10-da və 17-də oynanılacaq.

Hava əsasən yağmursuz keçəcək

Azərbaycanda iyulun 27-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava dəyişikliyi olacaq, əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə zəif duman, çiskin olacaq. Şimal-qərb küləyi əsəcək, gündüz cənub-şərq küləyi ilə

əvəzlənəcək. Havanın temperaturu gecə 20-25°, gündüz 27-32° isti olacaq. Abşeron çimərliklərində şimal-qərb küləyi əsəcək, gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəzlənəcək. Dəniz suyunun temperaturu şimal çimərliklərində - Sumqayıt, Novxanı, Pirsəği, Nardaran, Bilgəh, Züqulbada 24-25° isti, cənub çimərliklərində - Türkan, Hövsan, Sahil, Şıxda 25-26° isti olacağı gözlənilir.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz bəzi dağlıq ərazilərdə qısamüddətli yağış yağacağı, şimşək çaxacağı ehtimalı var. Gecə və səhər bəzi dağlıq rayonlarda duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 19-24°, gündüz 30-35° isti, dağlarda gecə 10-15°, gündüz 15-20° isti olacağı ehtimal edilir.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatçıyı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatə Sahib Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi təhsil müəssisələri üçün kimya, fizika, biologiya laboratoriyalarının və STEAM istiqamətli avadanlıqların satın alınması məqsədilə tender elan edir

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər 1100 (bir min bir yüz) manat məbləğdə iştirak haqqını aşağıda göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Y.Bakıvi küçəsi, 18 nömrəli ünvanından (əlaqələndirici şəxs-İlham Şixbəyev, tel: (+99412) 465 73 48) ala bilərlər:

Təşkilat: Elm və Təhsil Nazirliyi Təsərrüfatə Sahib Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi

Bankın adı: "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin Sənaye filialı
Kod: 805603
VÖEN: 9900001881
M/H: AZ03NABZ0135010000000002944
S.W.I.F.T. İBAZAZ 2X
H/h: AZ881BAZ3803001944185617211
VÖEN: 1500016711

İddiaçıların tenderə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri (müvafiq icra orqanı tərəfindən verilmiş, rəsmi blanklarda və möhürlə təsdiq olunmuş) təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- qeydiyyatdan keçdiyi ölkə (Təqdim olunması məcburidir. Dövlət reyestrindən çıxarsız və VÖEN notarial qaydada təsdiq edilib əlavə edilməlidir);
- nizamnamə (Təqdim olunması məcburidir. Notarial qaydada təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilməlidir);
- rekvizitlər (Təqdim olunması məcburidir. Müvafiq sənəd əlavə edilməlidir);
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti (Təqdim olunması məcburidir. Son aldığı təsdiq olunmuş arayışı təqdim etməlidir. Bir ildən az müddətdə fəaliyyət göstərsə, həmin dövrü əhatə edən maliyyə hesabatının surəti təqdim edilməlidir. Notarial qaydada təsdiq edilmiş sənəd əlavə edilməlidir);
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı (Təqdim olunması məcburidir. Bir ildən az müddətdə fəaliyyət göstərsə, həmin dövrü əhatə edən bank arayışı təqdim edilməlidir. 01.07.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayışı əlavə edilməlidir);
- iddiaçının 2022-ci ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı (Təqdim olunması məcburidir. Təsdiqəci sənəd əlavə edilməlidir);
- iddiaçının mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinə aid olması ilə bağlı məlumat (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin arayışı təqdim edilməlidir. Əgər sənəd elektron formada əlavə alınsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir. Təsdiqəci sənəd əlavə edilməlidir);
- vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında arayış (Təqdim olunması məcburidir. Uçqunda olduğu vergi orqanından alınmalıdır. Notarial təsdiq edilməsi mütləqdir. 01.07.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayışı əlavə edilməlidir);
- son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi hallarının mövcud olmaması (Təqdim olunması məcburidir. Uçqunda olduğu vergi orqanından alınmalıdır. Notarial təsdiq edilməsi mütləqdir. 01.07.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayışı əlavə edilməlidir);

- tender təklifi və satılma müqaviləsinin imzalanmaq şəhərinə malik olan şəxsin səlahiyyətini təsdiq edən sənəd (vəzifəyə təyin edilməsi barədə əmrin təsdiq olunmuş surəti və ya müvafiq səlahiyyətin verilməsi barədə etibarnamə təqdim edilməlidir. Təsdiqəci sənəd əlavə edilməlidir);
- iddiaçının müflis elan olunmaması, əmlak üzərinə həbs qoyulmaması, ödəniş yönlənməli girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılmış şəxs girovunda məlumat (Vergi orqanı və yuxarı Kommersiya Məhkəməsi tərəfindən təqdim olunmuş sənəd təqdim edilməlidir. Əgər sənəd elektron formada əlavə alınsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir. Təsdiqəci sənəd əlavə edilməlidir);
- iddiaçının satılma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşəkar fəaliyyətləri, yuxarı satılma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yuxarı onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməməsinə təsdiq edən sənədlər (Daxili İşlər Nazirliyindən və ya "ASAN Xidmət" mərkəzlərindən alınmış arayış qəbul ediləcəkdir. Əgər sənəd elektron formada əlavə alınsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir. Təsdiqəci sənəd əlavə edilməlidir);
- iddiaçı tərəfindən doldurulmuş tenderin Əsas şərtlər toplusunun "Məlgöndərlərin (podratçılar) ixtisas uyğunluğuna dair məlumat" cədvəli, təsdiqəci sənədlər əlavə olunmaqla (Əlavə 1) (Təqdim olunması məcburidir. Satılma müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşəkarlığını, təcrübəsini, texniki və maliyyə imkanlarını, işçi qüvvəsini, idarəetmə strukturasını, etibarlılığını ölməsi barədə məlumatlar və müvafiq sertifikatlar əlavə edilməlidir. Tələb olunan təsdiqəci sənədlər əlavə olunmaqla təqdim edilməlidir);
- tenderin Əsas şərtlər toplusunda göstərilən bütün digər sənədlər;
- iddiaçının tender təklifi (şərtlərin açıqlığı tarixindən sonra azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır; ödəniş şərtləri, malların tam göndərilməsi (təhvil verilməsi) müddəti və mallar üçün təminat barədə məlumatlar tender təklifinin tərkib hissəsi sayılaraq təqdim olunmalıdır);
- iddiaçının tender təklifinin bank təminatı (təminatın qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır və tender təklifinin ümumi qiymətinin 1 (bir) faizini təşkil etməlidir).

İcraçı malların korlanmadan və zədələnmədən, sifarişçinin müəyyən etdiyi sonuncu təyinat məqsədində qablaşdırma, markalanma və dəfinsəməni təmin etməlidir. Müqavilə imzalandıqdan sonra malların (iş və xidmətlərin) 100 (bir yüz) faizli on gecə 90 toqum günü ərzində icraçı tərəfindən sifarişçiyə təhvil verilməsi başa çatdırılmalıdır.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçıların tenderə iştirak etmək üçün yuxarıda qeyd olunan sənədləri 30.08.2023-cü il saat 16:00-dək, tender təklifi və tender təklifinin bank təminatını 07.09.2023-cü il saat 16:00-dək yuxarıda göstərilən ünvanla təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təklifləri 08.09.2023-cü il saat 16:00-da Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatə Sahib Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinin iclas zalında açıqlanacaq.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun rəhbərliyi və kollektiv prokurorluğun veteranı **SƏLİM SÜLEYMANOVUN** vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

Eldar Əsgərov, Rafiq Ramazanov, Əli Tofiq, Fazil Ələsgərov və Asif Aslanov Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun veteranı **SƏLİM SÜLEYMANOVUN**

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

"Yusifbəyli və Partnyorlar" vəkil bürosunun kollektiv iş yoldaşları Cahangir Məmmədov oğlu Şükürova **ANASININ**

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Özbəkistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Bahrom Aşrafxanov

ANASININ

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə, Qazılar Şurası və idarənin kollektiv QMİ Qazılar Şurasının üzvü Sürxay Məmmədova qardaşı **RÖVŞƏNİN**

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5221
Sifariş 1846

Qiyəti 40 qəpik